

Uredništvo: Ljubljana, Maribor
 ulica 11 - telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
 Uredništvo: Ljubljana, Selen-
 burgova ulica 11 - telefon št. 2492, 2493
 Poslovalnica: Maribor, Gosposka ulica
 št. 11 - telefon št. 2455
 Poslovalnica: Celje, Kocenova ulica št.
 2 - telefon št. 190
 Tiskarni pri pošti: Ljubljana, Ljub-
 ljana št. 11.842, Praga št. 18.180,
 195 241

JUTRO

Naročnina znana mesečno Din 25.-

Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Knarijeva ulica 5, telefon
 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
 Gosposka ulica 11, telefon št. 2446
 Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
 Telefon št. 65

Rokopis se ne vrača — Oglasi po tarifi

Finančni problem samouprav

Predalec bi nas dovedlo in ni naš namen, da bi se v tem članku podrobneje bavili z delokrogom širokih samouprav, o katerih smo na tem mestu pisali v četrtki. Pokazati pa hočemo na problem samouprave v svojem pravem jedru. »Široke« samouprave nikjer ne gredo v širine brez mej. Samoupravi so postavljene meje v finančnih sredstvih. Tako prihajamo do bistvene prvine pojma samouprave. Meja na dana zgoraj v delokrog. Ta je lahko široka in vendar ostane samouprava le ozka, ako sredstva niso v razmerju z delokrogom dovolj »široka«. Taka samouprava: lič orehu z debelo lupino in drobnim jedrom.

Vlada dr. Stojadinovića je napovedala poleg drugih političnih zakonov za najbližjo bodočnost tudi zakon o banovinskih samoupravah. Oživitvorenje pokrajinske samouprave bo gotovo politični dogodek prvega reda, katerega mora vsak pravi patrijot pozdraviti. Od srca želimo, da zares pridemo do pravih, ne le širokih, temveč najširših samouprav, do čim večje decentralizacije ter dekoncentracije, ker vidimo v tem osnovni pogoj za konsolidacijo našega notranjega političnega življenja. Moramo pa že danes naglasiti, da brez širokogrudne rešitve vprašanja banovinskih financ ni banovinske samouprave. To vprašanje je treba postaviti povsem v ospredje. Naprej je treba vedeti, katere finančne vire naj ima samouprava, potem šele se ji da določiti delokrog. Kdor bi prenašal iz državnega delokroga na samouprave obremenilni delokrog in ne bi prinesel tudi potrebnih sredstev, bi storil historično pogreško, ker bi namrti narodu nova bremena ter s tem diskreditiral ustanovo samouprave prav tako, kakor smo to doživeli pri oblastnih samoupravah vidovdanske ustave.

Brez decentralizacije financ ni decentralizacije uprave. Z delokrogom mora država odstopiti tudi odgovarjajoči del finančnih virov. Kaka naj bo finančna razmejitev med državo in samoupravo, je zadeva, ki se ima rešiti v prvem redu. Za pravilno rešitev tega delokroga problema je treba mnogo politične modrosti in temeljitega poznavanja kompleksa vprašanj, ki so s tem v zvezi in ki morajo na isti istovrstno svojo pravično rešitev. Ako naj ta rešitev prinese tudi politično svoj zaželjeni uspeh, je jasno, da se mora zagotoviti kulturnemu razvoju v pokrajinah neoviran in zanesljiv napredek ter dopustiti izživljanje po lokalnih posebnostih in prosto razvijanje vseh latentnih narodnih sil brez kuratele, ki je v minulih dobah ubijala veselje za javno delo in jemala voljo za udeleževanje v prid sločnosti. Mi se ne bojimo, da bi bila taka samouprava torišče separatizma. Prepričani smo, da nam bo vzgojila celo dobrih državljanov.

Nastaja vprašanje, kaka finančna sredstva more dobiti banovina kot samoupravno telo. V minulih letih smo nabrali nekaj izkušenj. Oblastna samouprava je svoječasno prav širokogrudno prevzela od države razne agende, zlasti bolnice, ceste, kmetijske ustanove itd. Kot ekvivalent za finančno obremenitev si je dala obližiti odgovarjajočo državno dotacijo. Ko se je preselila na banovine delokrog samouprav, je morala banovina prevzeti vse to ogromno finančno breme na lastna ramena ter zvišati doklade do skoro neznesne višine. V tej obliki bi značila gesta, s katero bi se razširil delokrog samouprave, današki dar in taka decentralizacija bi rodila ravno nasproten učinek, kakor si ga želimo.

Pa ne samo to. Doklade ki direktnim davkom značijo v mnogih primerih zelo nepravilno obremenitev že radi tega, ker predpostavljajo, da je državni davek kot osnova za doklado v vsaki primeru pravilno odmerjen. Mi pa vemo, da taka pravilna odmera vsikdar ni mogoča in da zlasti tudi razmerje med posameznimi vrstami direktnega davka ne odgovarja pravični porazdelitvi bremen. Ako upravičeno prigovarjamo že osnovnemu davku, se moramo tembolj protiviti vsakim dokladom, ki v progresivni stopnjutejo neenakost, čimbolj so v porastu.

Tudi ne kaže potom aplikacije dokladnega sistema prenašati v celoti na samouprave finančno politiko države, ki se odraža v njenih direktnih davkih. Samouprave naj imajo možnost da vodijo svojo lastno finančno politiko ter pri tem upoštevajo prilike in posebnosti svojega področja. Pretirano navijanje doklad k državnim davkom tudi ni priporočljivo iz razloga, ker se to breme nosi obenem z državnim davkom ter vsled tega prenaša nerazpoloženje radi obremenitve v prvem redu na državo.

Gotovo ne bo mogoče najti tolikih finančnih virov za banovinske samouprave, da bi se mogle izločiti doklade. Navajamo pa gornje pomisleke z namero, da se uvede v finansiranje samouprav nov sistem, ki bo računal z nekim limitom glede doklad in ki ne bo moral črpati v glavnem iz vira, ki se zdi sicer praktičen ali je v bistvu gotovo pogre-

MAKALA JE KONČNO RES V ITALIJANSKIH ROKAH

Italijani so jo zasedli včeraj dopoldne — Abesinci so se umaknili v gore južno od Makale, kjer zbirajo močne armade za protiofenzivo

Asmara, 8. novembra. AA. Italijanske čete so davi ob 9. zavzele Makalo, ne da bi bile zadele na odpor. Najprej je vkorakalo v mesto pol bataljona pehote pod poveljstvom polkovnika Broghe. Nato so prispeli bersaljeri in vojniki rasa Gukše. Italijansko zastavo so najprej razobesili na guvernerski palači, nato pa na nekdanji italijanski trdnjavi, ki jo je l. 1896. branil general Galliano. Ras Gukša je v imenu italijanskega kralja proglasil Makalo za rezidenco svojega guvernerstva nad tigrejsko pokrajino.

Divizija milice generala Santinija je obenem zavzela Dolo, ki leži kakih 15 kilometrov vzhodno od Makale. Z zavzetjem Makale bo v kratkem vsa Tigra v italijanski posesti. Od 3. oktobra do danes so Italijanci čete zavzele pokrajino v širini približno 180 km in v globini 120 km. Položaj v osvojenih predelih je normalen; poslovno življenje gre svojo pot, kakor da se ni ničesar zgodilo.

Italijansko uradno poročilo

Rim, 8. novembra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando objavlja naslednji uradni komuniké št. 40:

General de Bono poroča: Našo zastavo, ki so jo odstranili s trdnjave nad Makalo dne 22. januarja l. 1896., so ob 9. zopet razobesili oddelki, sestavljeni iz italijanskih čet in iz domačih (askarskih) edincev.

Angleške vesti o hudih bojih za mesto

London, 8. novembra. o. »News Chronicle« poroča iz Asmare, da so bile italijanske čete, preden so zavzele Makalo, dvakrat zavrnjene. Ko so prvi oddelki italijanskih čet vkorakali v mesto, so jih napadli abesinski četniški oddelki. Vnel se je boj na nož, ki je trajal več ur. Italijanci so imeli velike izgube, pa tudi Abesinci so pustili na bojišču 40 mrtvih in 10 ranjenih. Ko so Italijani drugi napadli mesto, so našli na močne abesinske oddelke, ki so italijanski vpad v mesto po krvavi borbi ponovno odbili. Sebe po tretjem napadu, ki so ga pripravili z močnim obstreljevanjem s topovi in bombami, so se abesinske čete umaknile na planine za

Abesinci se zbirajo na novi fronti

Addis Abeba, 8. novembra. AA. Tu mislijo, da se bodo začeli Abesinci upirati šele južno od Makale. Trdijo, da so Abesinci doslej zbrali na severnem bojišču še pol milijona vojakov in da pričakujejo še novih čet. Iz zaledja jim prihajajo neprestani dovozi orožja in municije. Nove pošiljke orožja in municije iz tujine pošiljajo naravnost na severno bojišče. Šele prihodnje pošiljke, ki bodo prispale čez nekaj dni iz Džibutija, bodo deloma oddali na južno fronto.

Addis Abeba, 8. novembra. o. Na pove-

lastom, ki so ga nato zavzeli Italijani. Mesto je skoraj prazno. Vse zaloge živil in vso živino so Abesinci odpeljali. Ljudi prebivalstvo se je zateklo v gore. V mestu je ostalo le nekaj starčkov in žensk. Italijani se še vedno boje, da bodo Abesinci mesto znova napadli. Zato so takoj po zasedbi začeli graditi utrdbe in zakope, pred mestom pa so postavili močne straže, ki imajo nalog, da takoj alarmirajo glavno posadko, ako bi se Abesinci znova približali.

Nadaljnji cilj italijanskih operacij

Asmara, 8. novembra. o. Situacija na severni fronti je bila danes naslednja:

Vse tri italijanske kolone so prodirale v lažjih marših proti določenim ciljem. Odpor Abesincev je popolnoma izostal in se glavne abesinske sile umikajo proti jugu na nove postojanke, ker se zavedajo, da bi bile poražene, če bi se spuščale v boj. Nova abesinska obrambna črta bo bržkone segala od Gondarja proti Ambalagi.

Vojska abesinskega vojnega ministra Mulugeta koraka med tem z vso naglico proti abesinskemu levemu krilu, da bi priskočila na pomoč 20.000 vojakom Rasa Sejuma, ki le s težavo branijo gorski masiv Tembien, proti kateremu prodira kolona generala Maravigne.

Mussolinijeva rodbina na fronti

Rim, 8. novembra. o. Listi poročajo iz Asmare: Člani Mussolinijeve rodbine sodelujejo pri vseh važnejših operacijah. Vsak dan so na izvidniških poletih in mečejo bombe na abesinske postojanke. Posebno se odlikujejo Mussolinijev zet grof Ciani in oba njegova sinova, 19-letni Vittorio in 17-letni Bruno. Ob sta izvežbana pilota. Ciano je izjavil dopisniku »United Pressa«, da se Abesinci sicer spretno skrivajo pred italijanskimi letali, da jim pa vendarle povzročajo hude izgube. Abesinci se ob prihodu letal navadno poskrijejo v žito ali grmovje. Letala se morajo zato spuščati zelo nizko, nakar mečejo na Abesince lažje, do 5 kg težke bombe ali pa jih obstreljujejo s strojnimi.

ti gorski masiv Tembien, kjer so zbrane čete rasa Sejuma, Abesinska obrambna črta bo potem Gondar—Debra Tabor—Sokota—Kvorum—Amba Alagi. Kakor domnevajo, bodo čete rasa Mulugete odšle na pomoč prestolonaslednikovim oddelkom, ras Kasa pa bo prevzel obrambo Debra Tabor. Gondar in Sokoto bosta branila sinova rasa Kase. Na vsem bojnem odseku močno dežuje.

Abesinski kronski svet

Addis Abeba, 8. novembra. wg. Cesar in prestolonaslednik sta se danes udeležila kronskega sveta, ki je zasedal vse dopoldne.

Italijani so zavzeli tudi Gorahejo

Z zavzetjem tega mesta so si Italijani na južni fronti odprli pot za prodiranje proti Hararju

Rim, 8. novembra. AA. Tu so prejeli vest, da so italijanske čete zavzele Gorahejo. Italijanski vojaški krogi naglašajo, da je to mesto važno strateško križišče, ki obvladuje vse karavanske poti proti Hararju. S tem uspehom so si Italijani izvajali dostop v kraje z obilno vodo in z raznovrstnim priradnim bogastvom. V teh krajih bodo mogle italijanske čete brez vsakih ovir zbrati močne sile in mnogo hitreje pripraviti nadaljnje prodiranje. Podrobnosti o zavzetju Goraheje še niso znane, trdijo pa, da je mesto branilo več tisoč Abesincev.

Asmara, 8. novembra. AA. V italijanskem vrhovnem poveljstvu izjavljajo, da je bila Goraheja, ki so jo zavzeli Italijani, ključ abesinske obrambe proti prodiranju v Ogaden.

Smrt abesinskega poveljnika

Harar, 8. novembra. AA. Abesinska vojska je izgubila enega izmed svojih najboljših poveljnikov, dediščina Ageverka, poveljnika Dagabura. Podlegel je ranam, ki jih je dobil med strahovitimi letalskim napadom Italijanov na to mesto. Italijanski letalci so vrgli na Dagabur nad tisoč bomb.

Abesinski četaši so najhujši nasprotniki

Četaši ponoči napadajo italijanske oddelke — Med četaškimi voditelji je tudi neka abesinska princesa

Pariz, 8. novembra. o. Kotičko žrtve in napora bo stalo Italijo, preden bo mogla proglašiti okupacijo abesinskega ozemlja, ki ga je doslej zavzela, kažejo najbolj dogodki zadnjih dni. Abesinci se izogibajo večjim spopadom, s tem večjo vneto pa izvajajo gverilsko vojno. Italijani niso nikjer sigurni. Četniki jih napadajo v sprednjih črtah, sredi zasedenega ozemlja in v zaledju. Pojavljajo se nenadoma, kjer jih najmanj pričakujejo in prav tako naglo zopet izginejo. Ti nenadni napadi se končujejo navadno s porazom presenečenih italijanskih oddelkov in z velikimi osebnimi žrtvami. Abesinski četniki nikomur ne priznajo. Ker so pomorili tudi mnogo uglednih Abesincev, ki so zaradi osebnih koristi ali v strahu za svojim premoženjem izrazili lojalnost Italijanom, je zavladal tudi med domačini strah pred maščevanjem četnikov, tako da zavzemajo vedno bolj sovražno stališče napram Italijanom. Najbolj značilno je, da so med četniki tudi mnoge ženske, ki po hrabrosti

prav nič ne zaostajajo za moškimi. Četniki nastopajo navadno ponoči.

London, 8. novembra. o. Italijanske oblasti so ugotovile, da poveljuje četniškim oddelkom, ki operirajo zelo živahno v pokrajini Tigri, zlasti pa v okoliščini Makale, abesinska princesa Madiho, ki je visoko naobrazena in se je šolala v Evropi. Baje se je zaklela, da ne bo odnehala, preden ne bo zadnji Italijan pregnan z abesinskega ozemlja. Princesa nosi vojaško uniformo ter je oborožena z moderno brzostrelno puško. Pri vsaki važnejši akciji sodeluje. Je oseba na čelu svojih oddelkov in se je izkazala za zelo spretnega četniškega vodjo. Že poprej je stalno živela v tigrejskih planinah in zelo dobro pozna okolico Makale. Zato so njene četniške akcije tudi uspešne ter povzročajo italijanskim četam mnogo skrbi. Zadnje dni so se ji pridružil še mnogi plemenski poglavarji, tako da številni njeni četniški oddelki stalno naraščajo.

Važni sklepi vlade

Gradnja železnice Bihač-Knin — Plačilo davčnih zaostankov — Ljotičeva stranka dovoljena

Beograd, 8. novembra. p. Po nocojšnji seji ministrskega sveta je bil izdan naslednji komuniké: Ministrski svet je imel danes od 17. do 20. sejo, na kateri je razpravljalo o raznih aktualnih vprašanjih. Med drugimi resornimi zadevami je sprejel naslednje sklepe:

1. Na predlog zastopnika prometnega ministra je bilo sklenjeno, da se takoj prične z gradnjo železnice proge Bihač-Knin. Delo je prevzela tvrdka Batignol po nižji ceni in ugodnejših pogojih, kakor pa so bili predvideni v prvotni pogodbi. Z delom se bo pričelo na obeh straneh, da bi se na ta način zaposlilo čim večje število delavcev.

šen. Zlasti moramo najti take finančne vire, ki bodo breme kolikor mogoče pravično porazdelili na vse sloje prebivalstva in ki bodo tako elastični, da bodo z razvojem in potrebami banovine avtomatično dali večje dohodke. Tu prihajajo v poštev finančna sredstva, ki so v neposredni zvezi z onimi činitelji, ki povzročajo obremenitev banovinskega proračuna in ki sami po sebi naraščajo, čim se potreba poveča. To so v glavnem trošarine, katere tvorijo v največji meri glavni dohodek samoupravnih budžetov. Saj so trošarine kot državni finančni vir zlasti v zemljah z različnim življenjskim standardom prebivalstva manj sposobne za državni dohodek, ker ne obremenjujejo državljanov vse-

ga državnega področja v enaki meri. Zato je pravilno, ako se nekatere trošarine prepuste v celoti samoupravam, na ostalih pa bi naj bile samouprave primerno udeležene. Poleg trošarine je prometni davek finančni vir, na katerem bi morala participirati, če že ne obična, pa vsaj banovinska samouprava. Saj so samoupravni izdatki v glavnem odvisni od obsega prometa, čimbolj je razvito gospodarsko življenje, tem večje so potrebe, katere mora v glavnem banovina zadovoljiti (ceste, šole, bolnice, socialno skrbstvo itd.).

Osvetlili smo nekoliko finančni problem samouprav, ker je od njegove rešitve v glavnem odvisna širina samouprave in njena politična bodočnost.

Izstop Italije iz DN?

Zeneva, 8. novembra. o. Tukaj so se v poznih večernih urah razširile vesti, da je Mussolini za 16. november sklical veliki fašistični svet, ki naj bi sklepal o izstopu Italije iz Društva narodov za primer, da bi se 18. novembra pričele izvajati gospodarske sankcije proti Italiji.

Italijanski umik v Danakilu

Pariz, 8. novembra. g. Kakor poroča pobutija, so se morale italijanske čete, ki sební poročevalec agencije Radio iz Džibuti, so imele od začetka vojne zaseden del gorskega masiva Musa Ali, zaradi pomanjkanja vode in nevdzdržnega podnebja, v katerem je mnogo vojakov obbolelo, umakniti se v Eritrejo.

Addis Abeba, 8. novembra. AA. Zaprado rajeje Italijani so se prepričali, da so od Asmare so prenehale vse vojaške operacije. Zato so odšli umaknili nad 20 tisoč vojakov. Veliko število italijanskih vojakov je obbolelo. Hrušče bolne bodo morali prenesti z letali.

Oster nastop proti navijalcem cen

Rim, 8. novembra. g. Oblasti postopajo z vso strogoostjo proti navijalcem cen. V

Ponteneri v Toscani, je župan odredil začasno zatvoritev 30 trgovin, 10 trgovcev pa je zaradi navijanja cen prijavil oblastem. Oni lastniki trgovin, ki so bili vključeni v fašistični stranki, so bili obenem takoj izključeni iz stranke. Tudi v Bariju je bilo 30 trgovin zaradi povišanja cen za živila oblastno zatvorenih.

Akcija generala Maravigne

Asmara, 8. novembra. AA. Domace patrole armade generala Maravigne so izvedle obsežne izvide južno in zapadno od Aksuma. Posamezne močne patrle so na svojih pohodih imele manjše borbe z Abesinci, ki so se kmalu umaknili.

Italijani, ki so bili utaborjeni vzdolž desnega brega reke Takaze, kjer so branili zasedeno ozemlje proti abesinskim vpadom, so prešli v ofenzivo in prekorajili reko.

Vojska generala Maravigne je v včerajšnjih bojih zajela mnogo Abesincev in zaplenila mnogo vojnega materiala in živine. Italijani so zavzeli vasi Aklaguo, Fitao in Fitao. Ras Geremo je prešel k Italijanom s tisoč vojakov. Tudi cerkveni poglavarji v Adiete so izrekli Italijanom svojo pokorščino.

Banatski episkop umrl

Beograd, 8. novembra. p. V sanatoriju Zivković je preminul nocoj pravoslavni episkop banatski dr. Georgije Letić.

Razpust „jeklenih čelad“

S Stahlhelmom je odstranjena zadnja nehitlerjevska vojaška organizacija v Nemčiji

Berlin, 8. novembra. AA. Po Hitlerjevem nalogu so danes dokončno razpustili organizacijo »Stahlhelm«. Pri tej priliki je Hitler poslal pismo voditelju organizacije »Stahlhelm« ministru Seldteju v razlogih po katerih je nemška vojska edini nosilec in varuh nemškega orožja, ker so se nemške vojaške sile sedaj zedinile, ni več poudarila, da bi organizacija »Stahlhelm« obstajala še dalje kot zasebna organizacija.

V istem pismu Hitler navaja, kako se naj izvrši likvidacija te organizacije, in zaključuje, da se mora to storiti v korist čim enotnejše Nemčije, ki pozna samo en narod, eno državo, eno politično voljo in eno orožje.

Razpust Stahlhelma utemeljujejo merodajni krogi s tem, da so se spori med Stahlhelmom in nacionalno socialističnimi organizacijami neprestano ponavljali in da tega ni bilo mogoče v sedanji Nemčiji dovoliti. Nacionalni socialisti so vedno smatrali organizacijo Stahlhelma za ostanek konservativcev. O samem voditelju Seldteju, ki sodeluje v nemški vladi, odkar je Hitler prišel na oblast, pravijo, da je bil vedno za nacionalno socialistično državo in da je vedno skušal vplivati pomirljivo in izravnavati spore med obema organizacijama. Spore so povzročali vedno podrejeni voditelji na deželi.

Čsl. komunisti glasujejo za vlado

Praga, 8. novembra. AA. ČTK poroča: Poslanska zbornica je sprejela poročilo zunanjega ministra dr. Beneša o zunanjih politiki. Komunisti so prvič v zgodovini češkoslovaškega parlamenta glasovali z vladnimi strankami. Za poročilo so namreč glasovali krščanski socialisti, češkoslovaški narodnjaki in poslanci nacionalne unije Kramářa in Stříbrného. Madžarski poslanci niso glasovali. Proti poročilu dr. Beneša so glasovali samo

poslanci sudetsko-nemške stranke Henleina.

Razprava v obeh domih češkoslovaškega parlamenta o zunanjem položaju je trajala tri dni. Izkazalo se je, da vlada v obeh domih popolno soglasje o politiki Češkoslovaške v duhu Društva narodov in da oba doma priznavata vladi njena prizadevanja za rešitev češkoslovaško-poljskega spora.

Beležke

Minister dr. Miškulin o namerah vlade

Na svojem inspekcijskem potovanju po Liki se je ustavil minister pravde dr. Miškulin tudi v svojem volilnem srezu Perušiću ter imel tam daljši govor. Med drugim je dejal: »Kraljevska vlada razume gospodarski in socialni položaj naše države, prav posebno pa še težave naše Like. Zato je podvzela vse, kar ji omogočajo finančne prilike, da pomaga malemu človeku. Storiła bo tudi vse, da pomaga Liki v sedanjih črnih dneh.«

V političnem delu svojega govora je izjavil dr. Miškulin, da bo ostala vlada verna svoji deklaraciji ter predložila skupščini čim prej obljubljene politične zakone. »Vlada ne misli izvršiti velikih političnih in narodnih poslov brez skupščine. Ravno nasprotno. Ona naravnost želi opraviti te politične posle v sporazumu s skupščino. V kolikor je še danes med narodom nezadovoljstva, bo vlada storiła vse, da ga likvidira ter izvede popolno enakost in bratsko slogu med vsemi. Vlada odklanja patentirano jugoslovenstvo ter ne bo dovolila, da ga monopolizirajo naši, četudi za služni narodni delavci. Uverjen sem, da smo vsi Hrvati, pa tudi oni na skrajni levi uvideli, da je vlada pokazala, da deluje uspešno v tem pravcu. To svoje delo bo vršila še z večjim uspehom, ko bo dobila podporo vseh, ali vsaj večine državljanov Jugoslavije.«

Politična situacija v Prekmurju

Znane Klekove »Novine«, glasilo bivše SLS za Prekmurje, poročajo: »Organizacija JRZ, to je nove Jugoslovanske radikalne zajednice po celotni državi, posebno pa po Sloveniji lepo napreduje. Tudi v naši krajini so ljudje pokazali da priznavajo edino dr. Korošca za pravega voditelja Slovencev. Vse, kar je dobroga i poštenega v naši krajini, se zbira

Motnje v črevesju,

omotice zaradi zagaženja se preprečijo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE grenčice

okoli Korošca. Pa možemo povedati pred vsem svetom, da je pri nas esče mnogo, mnogo nepoštenjakov. Ljudje sami vidijo i spoznavajo, da je tisto mačkovo gibanje pri nas samo delo naših zgublenih ljudi, šteri so v svojem življenju že vseomogoče delo opravili, največkrat pa po ječaji sedeli. Ljudje so spoznali, da je mačkovo gibanje pri nas pravzaprav delo tistih ljudi, šteri so v cerkvi sovražni i šteri so bojševiško misleli. Mačkova stranka pri nas je samo plašč za protiverško i komunistično gibanje. Njega pošteno ljudstvo je to protiverško past spoznalo i se je v zadnjem času javno, trumoma izpovedalo za dr. Korošca.«

Afere v srbskem delu združene opozicije

Za nedeljo so sklicali, kakor smo že poročali, prijatelji dr. Dragoljuba Jovanovića shod združene opozicije v Petrogradu. Izdali so tudi velike lepake, v katerih vabijo na zbor ter napovedujejo, da bodo govorili Ljuba Davidović, Joca Jovanović, dr. Dragoljub Jovanović in zastopniki dr. Mačka. Sedaj pa je izšlo vodstvo vodniškega krila združene opozicije letake, v katerih pravi, da je nedeljski shod zasebna akcija dr. Dragoljuba Jovanovića in njegovih prijateljev in da nima združene opozicije s shodom nobenega posla. Visti, da se bodo tega zbora udeležili Davidović, Jovanović in odposlanci dr. Mačka, so čisto navadne laži, da bi se zbralo čim več naroda na shodu.

Letak je seveda zbudil veliko pozornost po vsej Vojvodini in zanesel veliko zmedo med pristaje združene opozicije. Ako se izkaže, da je letak pristen in ne morda le falzifikat, je pač prelom med dr. Jovanovićem in Davidovićem neizbežen.

Pohorska akcija v Srbiji

»Politika« poroča, da se je vršila v Narodni skupščini seja predsedništva Jugoslovenskega neodvisnega poslanskega kluba. Na eji so razpravljali o pripravah za konferenco pohorske akcije v Srbiji. Sklenjeno je bilo, da se bosta vršili prvi konferenci v začetku decembra v Vrnjački banji in v Skoplju. Konferenca se bodo udeležili narodni poslanci in senatorji, ki so se izrekli za pohorsko deklaracijo. Ki konferenca vlada med jugoslovenskimi nacionalisti v Srbiji veliko zanimanje.

Nato je razpravljalo o potrebi revizije uredbe za likvidacijo kmetovskih dolgov, kakor tudi o vprašanju, kako pomagati našim malim trgovcem in obrtnikom.

Drakonska obsodba nemške redovnice

Berlinsko deželno sodišče je v četrtek zaključilo razpravo proti Ani Schräg, prednici »Naše ljube Gospe« v Mühllausenu ob Renu. Obtožena je bila tihotapljenja deviz. Obsodba je bila izrečena ostra. Prednica Schräg je obsodena na deset let ječe, deset let izgube častnih pravic ter denarno globo 250.000 mark. Poleg tega so zaplenjene v korist države zasežene obilnice v vrednosti 96.000 holandskih guldinarjev ter 625.000 mark. Za plačilo sodnih stroškov in globe mora po izreku sodišča jamčiti samopet.

Polovična vožnja za kongres za zaščito dece

Beograd, 8. novembra. AA. Dovoljen je 50% popust na državnih železnih za udeležence kongresa za zaščito otrok, ki bo v Beogradu 23. in 24. t. m. Ugodnost velja od 21. do 26. t. m.

Marsejski proces se prične drugi ponedeljek

Pariz, 8. novembra. g. Razprava proti morilec kralja Aleksandra in zunanjega ministra Barthouja, ki bi se morala začeti dne 19. novembra v Aix en Provence, je bila določena za dan prej, tako da se bo začela že v ponedeljek dne 18. novembra.

Poljska odlikovanja naših oficirjev

Beograd, 8. novembra. AA. Predsednik poljske republike Mosciński je odlikoval te le oficirje naše vojske: Generalistabnega brigadnega generala Petra Argešića z redom Polonije restituta 2. stopnje, pehotnega polkovnika Milutina Kovacevića z redom Polonije restituta 3. stopnje, artiljerijskega kapetana za generalistabne posle Milana Prošna z redom Polonije restituta 4. stopnje, pehotnega kapetana 2. razreda Milivoja Jankovića in artiljerijskega kapetana 2. razreda Boška Todorovića z redom Polonije restituta 5. stopnje. Odlikovanja je izročil poljski poslanec grof Dembiński v navzočnosti vojaškega odposlanca poljske vojske generalistabnega majorja Grudjona in ostalega osebja poslanstva v poljskem poslanstvu.

Grčija v pričakovanju povratka kralja Jurija

Republikanci še ne mirujejo, vendar ne nastopajo direktno proti kralju — Deputacija, ki bo kralja pripeljala zopet v domovino

Beograd, 8. novembra. p. Snoči je potovalec skozi Beograd proti Londonu posebna delegacija grškega naroda, ki ima nalogo uradno sporočiti kralju Juriju spremembo režima v Grčiji in ga prositi, naj se čimprej vrne v domovino in zasede grški prestol. Delegacijo vodi predsednik poljskega zbora Valamias, izjavil je novinarjem, da so absolutno netočne vesti o potovanju kralja Jurija v Pariz in Rim. Nj. Vel. kralj si bo sam določil pot, po kateri se namerava vrniti v domovino. V delegaciji so poleg drugih vojni minister general Tapagos, prometni minister Mavromihalis in poveljnik garde polkovnik Alertis.

Atene, 8. novembra. p. Po poročilih iz Londona je kralj Jurij izjavil, da se ne namerava vmešavati v notranje politične in strankarske prepire. Takoj po svojem povratku v domovino namerava eklikati kronski svet, na katerega bo pozval šefe vseh političnih strank v Grčiji, da stiši njihovo mnenje. Šele nato bo izdal svoje odloke glede bodoče notranje ureditve države.

Najbolj zanima sedaj politične kroge kakšno stališče bodo zavzele republikanske stranke. Šefi vseh treh republikanskih strank, ki so se vrnili iz internacije, so danes izdali proglas na narod. Vlada je proglas zaplenila in zabranila objavo v listih, kljub temu pa ga širijo v stotisočih izvodih med narodom od moza do moza. V svojem proglasu odgovarjajo na izjave, ki jih je podal predsednik vlade in kraljev namestnik general Kondilis po plebiscitu. General Kondilis je danes izjavil

novinarjem, da je proglas republikancev v trenutku, ko se je grški narod za tako prepričevalno večino izjavil za obnovo monarhije, brezpredmeten in neesen.

V svojem proglasu pravijo republikanski voditelji, da sedanja vlada nima zaslombe v narodu, marveč se opira samo na parlament, ki ne odgovarja razpoloženju ljudstva in pa na oboroženo silo. General Kondilis pravi, da morejo kaj tekega trditi samo ljudje, ki so popolnoma izgubili glavo in so docela slepi. Če vlada ne bi imela zaskombe v parlamentu in narodu, ne bi mogla obstojati. V političnih krogih pa sodijo, da ta incident tik pred povratkom kralja ne bo ostal brez posledic. Pričakuje se, da bo vlada znova žala zapreti vse republikanske voditelje, dočim se z druge strani zatrjuje, da bo kralj Jurij na dan svojega povratka v Grčijo izdal amnestijo za vse politične obsojence.

Atene, 8. novembra. AA. Havas poroča: Kraljevski namestnik Kondilis je pomilostil admiralu Rušena in kapetana fregate Kirostosa in Pinocisa, ki so bili obsojeni na večletno ječo radi sodelovanja pri venizeški vstaji.

Atene, 8. novembra. AA. Atenske agencija poroča: Kraljev namestnik in predsednik ministrskega sveta general Kondilis je glede na pismo, ki so ga opozicijski prvaki poslali Nj. Vel. kralju Juriju II, izjavil, da takj manevri nimajo nikakega pomena, ker je plebiscit pokazal, da podpisniki tega pisma predstavljajo zgolj sebe in nič več.

Sodba v Osijeku bo razglašena 18. t. m.

Osijek, 8. novembra. o. Danes popoldne je bila zaključena razprava v osiškem procesu zaradi našičke afe. Pri današnji razpravi so se oglašili k besedi še nekateri uradniki generalne direktije državnih železnic. Državni tožilec dr. Mavrovic ni imel ničesar dodati k svojim dosedanjim navedbam.

Zato je predsednik sodišča Povržanović ob 17. zaključil razpravo in napovedal, da bo sodba razglašena v zakonitem roku, ki je določen po zakonu, to je v ponedeljek 18. novembra ob 8. jutraj. Pri razglasitvi sodbe morajo biti prisotni vsi obtoženci.

Velik izvoz bosanskega lesa v Italijo

Sibenik, 8. novembra. o. V poslednjih dneh ee je izvoz lesa v Italijo zelo povečal. Seveda je to v zvezi z 18. novembrom, ko se prične izvajati sankcije. Italija je že doslej uvažala velike količine lesa iz naše države. Državno podjetje »Sipad« ima v Sibeniku skladišče lesa, ki je menda največje v Evropi. Odkar se je pričel italijanski pohod proti Abesiniji so Italijani samo preko Sibenika uvozili okrog 154.000 kubičnih metrov našega lesa. Les so po večini prepeljali v Vzhodno Afriko, za gradnjo vojaških barak in drugih naprav. Prepeljali pa so ga večinoma preko italijanskih pristanišč. Samo štiri partije

so bile poslane v Maseuo. Ti transporti so znašali 17.000 kubičnih metrov. V zadnjem času pa so bile sklenjene kupčije še za nadaljnjih 22.000 kubičnih metrov. V Sibeniku je pripil velik trgovski parnik, na katerega bodo natovorili 10.000 kubičnih metrov lesa. Parnik bo nato naravnost odpeljal v Eritrejo. Pričakuje se, da se dva parnika, ki bosta prevezla ostalih 12.000 kubičnih metrov lesa, običajno se za vkrcanje omenjene količine lesa rabi 10 dni dela ponoči in podnevi. Italijani pa so prepricani, da bodo ves les spravili na ladjo še pred 18. novembrom.

Pisatelj Mileta Jakšić umri

Beograd, 8. novembra. o. Davi je preminul znani beograjski pisatelj in pripovednik Mileta Jakšić.

Slovo poslanika Markovića od Sofije

Sofija, 8. novembra. p. Jutri zvečer priredi Bolgarsko-Jugoslovenska liga v Sofiji poslovljni večer na čast svojemu častnemu predsedniku, dosedanemu jugoslovenskemu poslaniku dr. Cincar-Markoviću, ki je premeščen za poslanika v Berlin.

Palača OUZD v Dubrovniku

Beograd, 8. novembra. AA. Zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje minister Komnenović je odobril sklep ravnateljstva SUZOR v Zagrebu o gradnji novega poslopja za OUZD v Dubrovniku v okvirju kredita štirih milijonov dinarjev.

Samomorilna manija v Zagrebu

Zagreb, 8. novembra. o. Ob pričetku leta do danes je bilo v Zagrebu izvršenih 58 samomorov, 140 samomorilnih poizkusa, sov ni uspelo.

Kupuj domače blago!

Letalec Kingsford Smith se je ponesrečil

Singapur, 8. novembra. AA. Letalec Kingsford Smith, ki je pred tremi dnevi s svojim letalom startal na londonskem letališču za polet v Avstralijo, da doseže nov svetovni rekord, je izginil. Poslednja vest o njem bila oddana iz Adaba v Indiji. Že večeraj jutraj bi moral prispeti v Singapur. Boje se, da je med Ragonom in rtičem

Viktorijo padel v morje. Letalec Melorose, ki je davi pristal v Singapur, trdi, da je nad Bengalskim zalivom videl letalo v plamenih Parnikom, ki se nabijajo v bližini so poslali radijsko brzojavko, naj pošljejo morebitne ostanke letala, iz Singapura pa so poslali posebno eskadriljo bombarderjev, ki iščejo slavnega letalca

Ribbentrop bo posetil Pariz?

Pariz, 8. novembra. o. V tukajšnjih dobro informiranih krogih se zatrjuje, da bo še ta mesec posetil Pariz Hitlerjev osebni zaupnik in pooblaščenec Ribbentrop, da prične s francosko vlado razgovore o ureditvi nemške oborožitve in vojaških odnosov do zapadnih velešil. Gre predvsem za sklenitev zračnega pakta med Nemčijo, Anglijo, Francijo in Belgijo, nadalje za ureditev razmerja v pogledu oboroževanja na kopnem in končno za sklenitev splošnega pakta o medsebojnem oboroževanju ključu.

Ameriški banditi izropali vlak

New York, 8. novembra. AA. V Garret-villu v državi Ohio je pet gangsterjev, ki so bili oboroženi s strelno orožjem, napadlo potniški vlak. Vdrli so v poštni voz, oddali nekaj strel in v zrak in odnesli desetine vreče, v katerih je bilo mnogo denarja. Pravi, da so odnesli skupno 75.000 dolarjev (nad 3 milijone dinarjev). Banditom je nato uspelo zbežati, čeprav je množica ljudi s perona opazovala njihovo početje.

Turčija in Rusija

Ankara, 8. novembra b. Sovjetsko-turška prijateljska pogodba z dne 17. decembra 1925 in pomorska pogodba z dne 7. marca 1931 sta bili sinoči podaljšani, še preden je potekla njuna veljavnost.

Narodni dar čsl. vojski

Praga, 8. novembra. g. V nedeljo dne 10. t. m. bo minister za narodno obrambo izročil poveljniku letalske brigade na praškem letališču 15 vojni letal, ki so jih kupili iz sredstev velike narodne zbirke. Enega izmed teh letal je daroval tudi Sokol.

Protizidovski izgredi na Poljskem

Varšava, 8. novembra. AA. V Gdansk in na Poljskem so bili protizidovski izgredi Nacionalno socialistična mladina e v krogih napadla žide na ulicah V dveh restavracijah je razbila opremo Nacionalni socialisti so razbili okna tudi na sinagogah. V Lvovu je pred tamšnjo sinagogo eksplodiral peklenjski stroj.

Proces o aferi Stavijskega

Pariz, 8. novembra. AA. Ob zaključku včerajšnje razprave v procesu zaradi afe Stavijskega je sodišče odredilo preiskavo zaradi dveh nejasnih okolištin, ki sta se pojavili pri zaslišanju bivšega ocenjevalca orleanskega kreditnega zavoda Koen. Koen je izjavil, da se je pisмено obrnil na oddelke javne varnosti s prošnjo, da bi ga tajno zaslišalo, da pa je to pismo prišlo v roke Stavijskega, ki mu je očitno, da ga je skušal prijaviti. Prav tako je obtoženec izpovedal, da je imel Stavijski legitimacijo, ki se sicer izdaja le parlamentarem. S to legitimacijo je imel vsemogoče olajšave.

Spremembe v italijanski vojski

Rim, 8. novembra. AA. Izšel je ukaz o nekaterih izpromembah na najvišjih poveljniških položajih. General Baistrocchi, dosedanj državni podtajnik v ministrstvu vojske, je imenovan za poveljnika nepolske armadnega zbora. Dosedanj poveljnik fašistične milične divizije »23. marec« general Ettore Bastico je dobil drugo mesto. Za poveljnika te divizije je imenovan vojvoda Pistoa

Belgijski proračun

Bruselj, 8. novembra. AA. Belgijska vlada je predložila parlamentu načrt proračuna za leto 1936. Načrt predvideva 10.422 milijonov dohodkov in 10.402 milijona belgijskih frankov izdatkov.

Prvi nemški rekruti

Berlin, 8. novembra. AA. Na zgodovinskem vojnem vzhvališču v Potsdamu so bile večeraj po dolgi vristi let svečano zapreženi nemški naborniki. Velike množice prebivalstva so prisostvovala tej svečanosti. Svečanost je bila poseben pomen, ker se je ob tej priliki prvič razvila nova nemška vojna zastava, ki jo je določil vodja in državni kancelar Adolf Hitler

Konferenca japonskih vojaških atašeev

London, 7. novembra. AA. Dne 30. t. m. bo v Berlinu konferenca japonskih vojaških atašeev v Evropi, ki bo trajala tri dni. Razpravljali bodo o položaju v Evropi.

1 DINAR

tableta Aspirina, ki odpravi vse bolečine! Varujte se ponaredbi! Na vsaki tableti je utisnjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

Dajanje je registrirano pod št. 5. 1122 od 10. VII. 1935.

Naši kraji in ljudje

Umrla je mati pesnika Župančiča

Ljubljana, 8. novembra

Danes popoldne je na domu svoje vnukinje Marice v Kolizeju na Gosposvetskimi cestami v visoki starosti 84 let umrla ga. Ana Župančičeva, roj. Maličeva, mati naj.

večjega živečega slovenskega pesnika. Pokojnica je bila iz znane, ugledne rodbine belokranjskih Maličev, ki so že svoj čas trgovali z lesom po vsem današnjem jugoslovenskem jugu. Zadnja leta je preživela pri svoji vnukinji, hčerki njenega drugega sina Otokarja, ki opravlja na univerzi službo laboranta. Dasi je od starostne oslabilosti že zdavnaj prešla pojemači njena življenjska moč, je vse do zadnjega ohranila svojo vedrino in bistrega duha in je s toplo pozornostjo stalno spremljala delo svojega sina poeta. Kakor pripovedujejo vsi, ki so jo poznali, je Oton Župančič svojo lirsko rahlostnost in svojo vedro razumevanje, ki pa ji vendar ne manjka dovolj resnobne teže, dedoval po nji. Blagi gospe, ki jo bodo v nedeljo popoldne pospremili na večni počitek k Sv. Križu, bo narod ohranil časten spomin; spoštovani, hudo prizadeti rodbini pa iskreno sožalje.

Smrt zaslužnega učitelja

Polskava, 8. novembra.

V torek ponoči je prenehal biti plemenito srce šolskega upravitelja Josipa Rajnerja iz Zgornje Polskave. V ponedeljek je bil še nanujen v šolo k svojim dragim učencem, lotila pa se ga je slabost in po zdravniškem nasvetu je moral takoj v bolnišnico. Dneva pa ni več preživel in mrtvega so ga v torek prepeljali nazaj v Polskavo, kjer je 31 let zgledejo sejal nauke med mladino ter bil s svojimi dobri in blagotnimi nasveti vsikdar na razpolago slehernemu vaščanu.

»Danes tako lepo sije sonce«, je bil zadnji stavek, ki ga je napisala njegova roka šolski mladini na tablo. Ko še niso bile zbrisane bele črke na črni deski v razredu, je blagi učitelj že snival svoj večni sen v prijetni poslopja na mrtvaškem odru, ki je bil ves obdan s cvetjem in zelenjem umirajoče prirode. Ogromna množica, kakršne Polskava že dolgo ni videla, se je zbrala v četrtek pred šolskim poslopjem, da spremi na zadnji poti svojega nepozabnega učitelja in prijatelja. Šolska mladina je prihitela iz Spodnje in Zgornje Polskave, prišli pa so tudi iz Maribora gimnazijski sošolci pokojnikovega sina, gasilci iz Slovenske Bistrice in obeh Polskav. Sokoli, stanovski tovariši s predsednikom Tajnikom ter ostalo prebivalstvo od blizu in daleč. Vsi so bili globoko ganjeni, ko so šolarji zapeli »Vigred se povrne«, domači pevci pa »Zbogom naš prijatelj dragi«. V cerkvi se je poslovilo od pokojnika domači župnik g. Gartner, pri odprtem grobu pa so govorili pokojnikov tovariši kurat g. Mirko Ratej, predsednik učiteljske organizacije g. Miloš Tajnik, učenec domače šole, ter načelnik gasilskega društva.

Pokojni g. Josip Rajner je bil star 53 let, kot učitelj pa je deloval 32 let. Bil je vzoren učitelj, dober tovariš in plemenit človek. Ohranjen bo v častnem spominu.

Kongres ljudskih vseučilišč

Beograd, 8. novembra.

Jutri v soboto in v nedeljo bo zasedal v Beogradu kongres vseh ljudskih vseučilišč v državi. To bo prvi širši sestanek teh prosvetnih ustanov. Prvi poizkus take vzajemnosti je bil napravljen že pred 10 leti. Ljudska vseučilišča se snujejo in pojavljajo v različnih krajih ter delujejo brez tesnejše medsebojne zveze. Nekatera ljudska vseučilišča so tudi prenehala delovati. Kolarčeva narodna univerza v Beogradu je bila ustanovljena leta 1932 ter predstavlja važno svobodno prosvetno ustanovo v prestolnici. Po zaslugi sredstev iz Kolarčevega zapuščinskega fonda je tej prosvetni ustanovi osigural velik razmah in ustanova je bila že od vsega začetka zamišljena kot matrica vseh ljudskih vseučilišč v državi. Mnoga ljudska vseučilišča se borijo z velikimi

težavami. Predavanja se morajo vršiti v privatnih prostorih in samo nekatera ljudska vseučilišča imajo na razpolago toliko sredstev, da si lahko nabavijo projekcijske aparate. Tem važnim prosvetnim ustanovam bo na vsak način zelo koristila najožja vzajemnost.

Kongres v Beogradu ima v prvi vrsti informativni značaj, da ugotovi razmere posameznih ljudskih vseučilišč ter določi na

tej podlagi smernice vzajemnega delovanja. Vzajemno delo je nišljeno na ta način, da bodo ljudska vseučilišča izmenjavala predavatelje in učna sredstva ter si polagoma ustvarila tudi razne zbirke, ki so potrebne pri delu. Ljudska vseučilišča v nekaterih pokrajinah so že v tesnih zvezah, potrebno pa je, da se vzajemnost določi s točnim programom. To bo naloga kongresa ljudskih vseučilišč.

Za sanacijo bratovskih skladnic so delavske organizacije predložile svoj načrt

Ljubljana, 8. novembra.

Letos maja je izšla naredba o sanaciji pasivnih bratovskih skladnic v državi. Pri ljubljanski glavni bratovski skladnici ta naredba ni dosegla pričakovanih uspehov. Določilo o 10 odstotnem prispevku od strani glavne bratovske skladnice so tolmačili tako, da so plačevali samo do 10 odstotkov. Lani je bilo zaključeno nokošninsko zavarovanje z deficitom 800.000 Din, letos pa je že poldrugi milijon deficita. Zaradi stalnega zmanjšanja naročil premoga za državne železnice v slovenskih rudnikih se zvišuje število brezposelnih delavcev. Starejši brezposelni delavci zahtevajo pokojnino, mlajši delavci pa si zavarujejo svoje pravice.

Po zadnjem poročilu glavne bratovske skladnice je 2.060 upokoencev po starih pravilih, po novih pravilih 3.626. reduciranih delavcev, ki so si zavarovali svoje rente, 1.211, onih, ki prejemajo

male podpore iz pokrajinskega pokojninskega sklada, pa 1.482. Upokoencev in rentnikov je torej 3.379, zavarovanih delavcev pa 9.951. Pri takem razmerju je nemogoče redno izpolnjevati obveznosti do rentnikov in potrebna je temeljita sanacija. Delavske strokovne organizacije so izdelale svoj predlog o sanaciji ter ga poslale ministrstvu za gospodvo in rudnike.

KINO UNION

Danes ob 16., 19.15, 21.15.

Film za vaše srce

Film za Tebe, zanj, za vse — je

TAKO JE KONČALA LJUBEZEN

V njem igra čudovita

Paula Wessely

in še Willy Forst, Gustav Gründgens,

Erna Morena in vsa napoleonsko-

habsburška Evropa iz 1815.

Rezervirajte vstopnice od 11—12.30

in od 15. ure dalje.

Zaradi ljubezni vas v plamenih Kruto maščevanje zavrženega ljubimca in snubca

Kočevje, 8. novembra.

Zaradi lepega dekleta je te dni skoraj pogorela Kumar vaša na Kočevskem. Vročekrvi vaški mladenič Henrik W. iz Kumar vasi se je zaljubil v sosedovo lepo Reziko, ki je deklica krasotica. Ker je fant reven, je dekletov oče nasprotoval tej zvezi in naposled je tudi Rezi začela fantu odbijati. Vročekrvi vasi in zaljubljenega fanta je to tako razburilo, da je postal nasilen in začel žugati očetu in dekletu z maščevanjem. Precej časa se ni nihče

zmenil za njegovo grožnjo. Smatrali so ga pač za zavrženega ljubimca, ki se bo slej ali prej pomiril ter kje drugje našel novo ljubezen. Fant je tudi govoril, da bo zažgal hišo, ki ga ne mara, in se potem obesil.

One noči so v Kumar vasi divje tuili vsi psi. Posestnik, ki se je zaradi tega zbudil, je šel gledat, kaj se godi, a ko je odprl vrata, je prestrašen oiskočil, zakaj tik pred hišo je v visokih plamenih gorel senik. Začel je klicati na pomoč. Vžletemu, da so zasili in sosedje takoj prihiteli gasiti, se je dalo samo deloma omejiti požar. Zgoreli so vsega skupaj štirje skodnji in znaša škoda okrog 100.000 Din. Deloma je ta škoda krita z zavarovalnino.

Po požaru, ki je okrahal vso vas, so se vsi evdeva spomnili na grožnje zaljubljenega fanta in obvisnili o tem tudi orožniki. Orožniki so prišli pravčasno po njega. Baš v tistem času si je skušal fant vzeti življenje. Odpeljali so ga v zapore kočevskega sodišča.

Ljudje, ki poleg trde stolice, trpe na hemoroidih, morejo vzeti za izčiščenje črevesja jutraj in zvečer po četrti uri naravnega

FRANZ-JOSEFOVE grenčice

Smrt pod plazom prsti Tragična smrt nekdanjega Vranglovega kozaka

Ljutomer, 8. novembra.

Posestnik Pušenjak je kupil za svojo hišo pri gostilni Triglavu de gozda ga posekal, potem pa začel odkopavati hrib za hišo, da bi dobil več prostora okoli nje. Odkopal je od hrba mnogo voz prsti na zemljišča raznih posestnikov. Tudi gospa Zupetova, trgovka s papirjem, je kupila od Pušenjaka nekaj voz zemlje, da bi jo navozila okrog svoje hiše. Za nakopavanje je najela delavca Karla Hofmana in Vinkoviča. Vinkovič je kopal na bolj varnem kraju, Hofman pa je porinil voz skoraj do nekaj metrov visoke pešene stene in jo začel izpodkopavati.

Nenadno pa je Vinkovič zaslišal, kako je Hofman zavpil: »Joj!« in že je Hofman zasula prst, ki je zdrsnila s hrba. Bilo je nekaj kubičnih metrov. Vinkovič je takoj

poklical na pomoč posestnika in oba sta nemudoma začela Hofmana odkopavati. Ker pa nista vedela, kje je v trenutku nezgode stal, sta ga našla šele po kakih desetih minutah. Takrat je bil že sreski sanitetni referent dr. Haring na mestu nesreče, vendar je bila vsaka pomoč zaman. Množina prsti je pritisnila Hofmana k vozu in mu strla prsti koš. O veliki teži prsti je pričal tudi polomljeni voz.

Truplo ponesrečenca so spravili v mrtvašnico. Hofman je bil ruski Nemec in je prišel v naše kraje z Vranglovimi kozaki, ki so gradili železniško progo. Ostal je v Ljutomeru, se preživljal kot hlapec in dnmir in si ustanovil tudi družino, ki je zdaj izgubila rednika. Stel je okrog 40 let in je bil visoke, izredno močne konstitucije. Bodi mu lahka slovenska zemlja.

Delo celjske Glasbene Matice

Celje, 8. novembra.

Glasbena Matica v Celju je na svojem 17. rednem obnem zboru v sredo zvečer zopet položila obračun svojega smotrnega in vseokoli uspešnega delovanja. Predsednik g. dr. Milan Orožen je v kratkih obrih obrazil delo Glasbene Matice v preteklem šolskem letu in poudaril nuno potrebo, da dobi Glasbena Matica primernješe učilnice.

Iz poročila tajnice, šolske uprav, ge. I. Župančičeve posnemamo: V učiteljskem zboru lani ni bilo izprememb. Ravatelj g. Karlo Sancin je poučeval violino in vse ostale instrumente na lok, komorno glasbo in glasbeno teorijo ter vodil matični orkester. Ge. Mirca Sancinova, Ljudmila Božičeva in Marenka Sancin — Plazkova so poučevale klavir, g. Dušan Sancin violino in delno tudi klavir, g. Josip Segula pa solopetje v I. semestru. Glasbena Matica je tudi v lanskem šolskem letu pokazala vso svojo delavnost na samostojnih ter na mnogih kulturnih in patriotičnih prireditvah. Tako je pod ravnateljevim vodstvom sodelovala lani 31. oktobra pri spominjski svečanosti za blagopokojnim kraljem, ki jo je priredila Jadranska Straža v Narodnem domu, lani 1. decembra pri komemoraciji za blagopokojnim kraljem, 9. maja v veliki dvorani Celjskega doma na koncertu Celjskega pevskega društva ob Parmovi proslavi, 11. maja z godalnim kvartetom pri prireditvi podmladka JS, ob koncu istega meseca z godalnim kvartetom in nekaterimi gojenci na evharistični proslavi pri šolskih sestrah v Celju, 1. jun. z orkestrom pri Jadranskih dnevih, 25. junija v Mestnem gledališču v Celju z nastopom godalnega kvarteta, solistov in orkestra, 28. junija z diškim orkestrom na celjski gimnaziji ter 3. in 6. junija pri šolskih produkcijah in 7. junija na komornem večeru v celjskem gledališču. Pri šolskih produkcijah je pokazala šola Glasbene Matice tako stopnjevanje svojih uspehov in smotno glasbeno vzgojo mlade generacije, da bi bil na nje lahko ponosen tudi vsak večji glasbeni zavod. Ti javni nastopi s nova pokazali, da vodijo šola Glasbene

Matice odlično moči z zaslužnim ravnanjem g. K. Sancina na čelu. Dne 16. marca je septet bratov Živkov pod matičnim okriljem z uspehom koncertiral v Celjskem domu. Odpor je številnim prosilecem, v pretečni meri državnim nameščencem, glede na njihove težke razmere znal ukovino. Ker se bodo dohodki Glasbene Matice letos najbrž znatno skrčili, prosil Glasbena Matica mestno občino celjsko in vse denarne zavode, da bi po svojih možnostih podpirali ta izredno važni kulturni zavod, da bi mogli ostati na sedanjih višini. Zelo pereče je vprašanje šolskih prostorov. Sedanja prostora nikakor niso primerni za pouk. Glasbena Matica je poslala mestnemu poglavarstvu prošnjo, naj ji poskuša preskrbeti primernješe učilnice. Zaradi pomanjkanja učilnic se nekateri predmeti ne morejo poučevati v toliko meri, kakor bi bilo potrebno. Sedanje učilnice ne ustrezajo niti najnujnejšim higijenskim zahtevam. Učenci morajo čakati na hodniku ali pa na ulici, kar pa je zlasti pozimi kvarno njihovu zdravju in tudi v moralnem pogledu nevarno.

Po poročilu blažljnika g. ravatelja Fr. Turška je prejel odbor na predlog pregledovalca računov g. direktorja Mravljaka, ki je podprl vseskozi skrbno gospodarstvo Glasbene Matice, razrešnice s pohvalo, blažljniku in ravni g. Sancinu pa je občni zbor izrekal priznanje.

Nadzornik Glasbene Matice g. Fink je poročal, da ves učiteljski zbor vestno in poštvalno opravlja svojo težko nalogo. Ravni, Sancin vodi zavod v pedagogskem in tudi v administrativnem pogledu vzorno. Letošnje javne produkcije so bile na lepi umetniški višini, ki je sad večletne emotrne glasbene vzgoje. Glasbena Matica je kulturno-glasbeno središče vseh krajevskih društev. Učni prostori so nezadostni, premajhni in nehygienični. Manjka tudi čakalnice.

G. rav Sancin je navedel, da je uvel zavod v lanskem šolskem letu 152 solencev in gojenk in da jih je 54 nastopilo na javnih produkcijah, ter se zahvalil vsem, ki so z razumevanjem in pozornostjo sledili njegovim intencijam ter podpirali Glasbe-

no Matiko. Glavni podporniki so bje država, banovina in mestna občina. Izvoljen je bil ves dozdani odbor. Pri skrbnostih se je g. direktor Mravljak zahvalil zavodu in ravni. Sancinu za pozornost in usluge, ki jih izkazuje celjski gimnazij.

Dvoje tramvajskih nesreč

Ljubljana, 8. novembra

Odlicar imamo v Ljubljani povečano tramvajsko omrežje in se je promet na vseh progah znatno oživil, skoraj ne mine teden, ne da bi morali v kroniki nesreč beležiti vsaj kakšne majhne karambole in nezdgo ljud, ki zaidejo pod voz cestne železnice. V splošnem velja sodb, da je naše tramvajsko omrežje za potrebe Ljubljane preveliko, in kakor prica število pogostih nesreč, Ljubljanci tolikšnemu prometu menda v resnici niso dorasli. Res je sicer, da so žrtve tramvajskih nesreč najbolj pogostokrat ljudje z dežele, ki prometa v Ljubljani niso vajeni, vendar pa je med njimi vsekakor razmeroma večje število Ljubljancev kakor v prejšnjih letih. Z razširitvijo tramvajskega omrežja je tudi število tramvajskih vozovkov znatno naraslo, in medtem ko so v prejšnjih letih stali pri motorjih skoraj sami stari, izkušeni delavci, je zadnji čas prevzela ljubljanski tramvaj mlada generacija. Da so nesreče na tirih električne cestne železnice tako pogoste, bo krivo do neke mere pač prebivalstvo samo, ki je v zavah mestnega prometa brez vzgoje in tradicije, nekaj krivde pa bo brez dvoma tudi na vozečem osebu.

Danes jutraj in popoldne je spet prišlo do dveh nezgod, katerih žrtvi sta postala 53-letni mestni delavec Anton Janežič iz Rožne doline in pa 70-letna zasebnica, kakor pravi, beračica Terezija Dacarjeva iz Gradišča v občini Šmartnem pri Tuhinju. Janežič je davi s svojimi tovariši iz-

ERASMIK

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe
boste obnavljali z
ERASMIK
MILOM IN PASTO
ZA ZOBE

Za ugodno
brilje uporabljajte
ERASMIK
MILO ZA
BRITJE

piral cesto pred kolodvorom. Ko je pravkar imel položeno cev preko tračnic cestne železnice, je prihitel tramvaj za njim, ga podrl in zavožil preko cevi. Janežič je sicer čutil bolečine po desni roki in nogi, vendar je mislil, da lahko izhaja brez bolnišnice, in je odšel domov. Zdravnik, ki je bil poklican k njemu, pa je dal takoj polklicati reševalce, ki so ga prepeljali na kirurški oddelek. Nesrečniku je bil tramvajski voz zlomil desno roko, nogo pa ima najbrž nalomljeno.

Se bolj razburljiva in hušja pa je bila nesreča, ki se je pripetila Dacarjevi. Staraka, ki je očito precej naglušna, je okrog pol 2. popoldne stopala po tramvajskih tirih skozi Gradišče. Pred nunsko cerkvijo je iznenada pridrel voz za njo. Voznik je sicer na vso moč dajal signale, a vse njegovo prizadevanje je bilo zaman. Trenutek nato je tramvaj zadel stanko in jo butnil na cesto vstran, tako da je z glavo udarila ob kamen. V čelu ji je zazevala velika rana, iz katere se je v curkih vili krvi, in obležala je v nezavesti. Iz Kavčičeve pekarnice, ki je takoj tam zraven, so telefonično pozvali reševalce, ki so Dacarjevo takoj prepeljali v bolnišnico. Ranjenka je še do večera ostala v nezavesti in njeno stanje je prav resno.

Jesen na Pokljuki, zima na Triglavu

Gosta megla je v nedeljo zakrivala gorjensko ravan, ko sem pešal proti Gorjam. Po gorjanskih vaseh je vladal mir.

Pustivši na desni bistro hti planin temozeleno Radovno, jo krenem za vasjo Krnico po bližnji navkreter na cesto, ki vodi na Mrzli studenc in na Rudno polje. Megla, ki je še vedno ležala nad dolino, ni obetala nič dobrega in skoraj žal mi je bilo, da nisem vzel s seboj dežnika namesto palice.

Ko sem bil dober kilometer nad vasjo Zatrnjak, so se dvignile megle in kmalu je postajalo zlato jesensko sonce. Na desni so se konture vrhov Karavank risale v vedro nebo, na levi pa se je pokazal kralj naših gor. Triglav v vsem svojem zimskem veličastju. Ob njegovih straneh in pred njim pa so drugi gorski orjaki blesteli v škrlatno rdeči jutranji zarji. Res čudo narave: v dolinah megla, gori na planinah pa prijetno sonce. Če človek odhaja z doma še tako slabe volje in še tako mračnih misli, se tu v čistem gorskem ozračju sprosti vseh

moretjih skrbi. Na Mrzlem studencu nikjer žive duše. Pred menoj se odpira krasota gorskega sveta, daleč na desni veleorjice, v obližju pa mlado smrečje, med njim pa lepa bela cesta v daljo gre... Vse drugačno življenje kakor na Mrzlem studencu pa kljuje na bližnjem Goreljku. Iz raznih strani so prihajale skupine planincev, samih mladih ljudi, ki so se veseli poragubili v raznih smereh. Nekateri izmed njih so si za čez zimo najeli pastirske kočice, drugi so ogledovali ali kupovali stavišča, ali prevzemali za nove stavbe delo. Sicer je po vsej visoki planoti vladal idiličen mir, le tu in tam je odjeknil kak strel izza Grajske ali Raške planine. V prijatni obednici gostilne pri »Lovcu« se je zbrala prasta družba lovec, planincev, domačih fantov, a tudi mestne gospode, ki se je pripeljala z avtomobili. Med prijetnim kramljanjem in prepevanjem je minil popoldan. Ozračje je postajalo hladno in vlažno, zadišalo je po snegu, ki bo kmalu privabil tja gori množice smučarjev in smučark na bele in kristalno čiste poljane.

M. S.

Javne gradnje

Ljubljana, 8. novembra

Kakor vse kaže — javne gradnje pri nas pač niso dobre sreče in uspeha. Dobročas je že, kar je pričela v Ljubljani poslovati terenska sekcija za gradnjo državnih cest Ljubljana—Kranj, načrti so že v glavnem pripravljani, delo, ki so ga množice naših brezposelnih pričakovale s tolikšnim upanjem, pa se še zmerom ni pričelo. Pred nekaj dnevi se je vršila licitacija za oddajo gradbenih del na progi, ki teče skozi mesto po Emonski, Aškercovi, Groharjevi in Bleiweisovi cesti do Vrtače, proračunana na znesek 607.865 Din. A ker se je k licitaciji prijavil en sam interesent, namreč gradbeno podjetje inž. Dedka, je ostala brez uspeha in se bo morala po opravljenih formalnostih čez nekaj tednov še enkrat vršiti. Tako je šla po vodi tudi poslednja nada, da se bo delo na cesti pričelo že to jesen.

Pač pa je medtem gradbeno ministrstvo že izdalo banški upravi dovoljenje, da razpiše tudi oddajo del na odsekih Ljubljana—Št. Vid in Št. Vid—Jeprca, ki je terenska sekcija zanj že pred časom predložila načrte. Stroški za razširitev in rekonstrukcijo ceste do Št. Vida so v državnem delu proračuna določeni na znesek 3.745.264 Din. Maloželezniška družba, ki je po novi transakciji skoraj izključna lastnica mestne občine, pa bo morala prispevati 738.400 Din, tako da bo celotna gradnja na tem odseku veljala 4.483.664 Din. Prvotno je bila vsota, ki naj bi odpadla na breme MZD, znatno višja, a z ozirom na slabo finančno stanje družbe je ministrstvo pristalo na ta aranžman, da ostane pravec ceste od mesta do Št. Vida v glavnem neizpremenjen in bo tramvajsko podjetje nosilo samo stroške za tlakovanje med tračnicami. Kar se tiče pravca, bodo po novem načrtu odstranjeni samo najostrejši ovinki. Da bo prišlo do razpisov, pa bo morala mestna občina s terensko sekcijo poprej še urediti vprašanje svojega prispevka, ki ga bo morala po dogovoru izplačati v dveh polletnih obrokih. Stroški za razširitev in rekonstrukcijo na odseku Št. Vid—Jeprca pa bodo znesli 8.475.765 Din, v čemer je vključen že tudi proračunani izdatek za ureditev mednanskega klanca, ki bo veljal 1.458.997 Din. Dela za preložitve tega klanca bodo hkratu posebej razpisana. Licitacije bodo objavljene kakor hitro bo na razpolago potrebni kredit.

Terenska sekcija pa medtem marljivo pripravlja načrte tudi za zadnji osek do Kranja, na katerem se projektantom zastavlja nekaj tehnično prav zanimivih vprašanj z zadevo grašijskega klanca in z gradnjo nadvoza preko železniških ti-

rov pri kranjskem kolodvoru. Prihodnje dni bo posebna komisija strokovnjakov na mestu proučila vso reč in ugotovila se nekatere važne podrobnosti. Kakor smo že svoj čas zabeležili, bo proga od mesta do Št. Vida tlakovana z granitnimi kockami, dalje pa bo betonirana. Samo na mestih večjega vzpona se bodo iz praktičnih razlogov tudi okrajšali. Vida uporabljale kocke. Samo vprašanje o cenah granita

KINO SLOGA

Ljubljanski dvor Telefon 2730
Premiera filmske opere, najrazkošnejše revije, veseligrde tempa, smeha in zabave.

OSREČI ME!

Else Elster, Ursula Grabley, R. Romanovsky, Harald Paulsen, A. Sandrock, R. A. Roberts.

NAD 200 GILISOV!

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Polpopolna novo!

LJUBEZEN V SNEGU.

Matineja ob enotnih cenah Din 4.50
danes ob 14. uri, v nedeljo ob 10.30
popoldne v ponedeljek ob 14.15 uri
zimskošportni film bele pojnosti

utegne na koncu zakrivi, da se bodo delamoralavnovič zavleči. Kocke so se namreč zadnji čas obdružile in če bi njih cene morale imeti za posledico dejstvo, da bo prvotni proračun prekoračen, bo morala terenska sekcija poiskati takšen način, da bo izhajala brez njih.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin, Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

8. novembra

Ljubljana 7. 763.8, 7.6. 98. O. 10, megla, dež, 0.8;
Ljubljana 14. 761.7, 10.6. 91. S1. 10. —;
Maribor 7. 761.9, 7.0. 90. S5. 6. —;
Zagreb 7. 764.0, 8.0. 90. S1. 10. —;
Beograd 7. 765.3, 8.0. 90. SE2. 5. —;
Sarajevo 7. 768.8, 1.0. 90. O. 10. —;
Skopje 7. 768.8, 3.0. 90. O. 10. —;
Kumbar 7. 766.3, 13.0. 70. N3. 3. —;
Split 7. 765.0, 14.0. 80. ESE3. 5. —;
Rab 7. 764.5, 13.0. 80. SE5. 5. —;
Rog. Slatina 7. —, 8.0. 98. SE2. megla, 10.
Temperature: Ljubljana 11.6. 7.2; Maribor 8.0. 7.0; Zagreb 9.0. 8.0; Beograd 13.0. 7.0; Sarajevo 17.0. 0.0; Skopje 17.0. 1.0; Kumbar —, 11.0; Split 17.0. 13.0; Rab —, 10.0 Rog. Slatina 8.0. 6.0.

Kupujte domače blago!

KINO UNION

TELEFON ŠT. 22-21

Danes ob 14., jutri ob 10.30

4.50 DIN in zato vas čaka dve uri

otročkega raja

pri mladinski matineji

Janko in Metka

Mamice, ne zamudite poslati otrok

hvaležni vam bodo.

Vsi sedeži po Din 4.50.

Domače vesti

* Obisk bolgarskih združnikov. Te dni bo obiskala Split skupina bolgarskih združnikov, ki prihajajo v našo državo, da bi vrnila obisk našim združnikom. Bolgarski gostje se bodo pripeljali v Split preko Beograda in Zagreba ter ostali tam nekaj dni, da obiščejo zadrzne ustanove tudi v Solinu. Kaštelu in Trogiru. Zadrzne centralne ustanove v Splitu bodo priredile bolgarskim združnikom lep sprejem, odborniki pa bodo spremljali goste na izletih.

* Bolgarski obrtniki vabijo na obisk jugoslovenske tovariše. Zveza bolgarskih obrtnikov združenj bo imela 9. in 10. t. m. v Sofiji svoj prvi kongres. Bolgarska obrtniška zveza je povabila tudi naše obrtniške organizacije, da bi sodelovale pri tem kongresu. Glavni odbor obrtnikov združenj v Beogradu je sklenil, da bo nekaj naših obrtnikov potovalo v Sofijo.

* Dan miru. Ob obletnici premirja slavljeno razne organizacije vsako leto 11. novembra kot dan miru. Letos bo ta proslava posebno svečana v Beogradu ob sodelovanju naslednjih društev: Jugoslovenskega združenja za ligo naroda, Lige žena za mir in svobodo, Jugoslovenskega združenja za mednarodni mir, Zdrženja vseučiliških izobraženih žena, Društva za mednarodno pomiritev, Narodne ženske zajednice, Fida, ka in njegove ženske sekcije, Ženskega pokreta, Zdrženja jugoslovenskih studentov za mir in ligo narodov ter še nekaterih drugih organizacij.

* Za združenje vseh dobrovoljskih organizacij. Kakor smo že pred dnevi poročali, se bo jutri ob 9. dopoldne vršila pri Volkerju v Trbovljah konferenca, ki se je udeležijo zastopniki Zveze vojnih dobrovoljcev iz Beograda in Ljubljane. Zdrženje vojnih dobrovoljcev za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije iz Zagreba ter zastopniki Legije koroških borcev iz Trbovelj, Ljubljane, Celja, Gornjega grada in drugod, da se porazgovori o možnosti združitve vseh sorodnih dobrovoljskih organizacij v enotno zvezo. Ker so glavne priprave med posameznimi organizacijami že dogovorjene se bo na sestanku razpravljalo že tudi o nazivu zveze in o osnutku pravil. Med drugim je na dnevnem redu tudi razprava o priznanju dobrovoljstva in o potrebi ureditve grobišč tovarišev, padlih v bojih na severni fronti.

* Odbor koroških legionarjev se najtopleje zahvaljuje vsem organizacijam in društvom za številno udeležbo o priliki pietetne komemoracije na dan Vseh svetih, ki jo je Legija koroških borcev priredila na grobu Dušana Kožulja za vse padle koroške borce. Posebno zahvalo izraža cvetličarni Bajtovi, ki je darovala na grob krasen venec. Hvala vsemu občinstvu in udeležencem za poklonjene sveče in cvetje.

Ali že veste,

* Kongres vseučiliških izobraženih žena. Če bo vršil, kakor smo že javili, danes, jutri v nedeljo in v ponedeljek v Zagrebu. Na dnevnem redu kongresa sta danes predavanja: Zgodovinske znamenitosti Zagreba ter »Platonina in krščanska ljubezen«. V nedeljo bo predavanje o studijah in karijeri vseučiliških izobraženih žena in bodo o tej temi predavale predavateljice iz Zagreba, Ljubljane in Skopja. Nedeljsko zasedanje bo zaključeno s predavanjem o profesionalni orientaciji mladine. V ponedeljek po zaključku kongresa si bodo udeležence ogledale zagrebške zanimivosti.

* Oficijski izpit je položil v Beogradu diplomirani veterinar g. Milan Dolenc iz Ljubljane.

* Generalni konzulat kraljevine Jugoslavije v New Yorku se je preselil in je od 15. t. m. njegov naslov: Royal Yugoslav Consul General, Squib Building 745, Fifth Avenue, New York City, USA.

* Iz sodne službe. Imenovanj so za apelacijske sodnika v Ljubljani dr. Jakob Prešeren, dosedaj predsednik civilnega senata pri okrožnem sodišču v Ljubljani; za sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani dr. Andrej Dolinar in Leopold Smale, doslej sodnika sreskega sodišča v Ljubljani, odnošno v Radovljici; za namestnika drž. tožila v Celju dr. Rus, dosedaj drž. tožilec v Novem mestu.

* Solška imenovanja. Z odlokom prosvetnega ministra so premeščeni: prof. Fran Pohajner z realne gimnazije v Starem Bečju na klasično gimnazijo v Mariboru, prof. Mirko Bitenc z realne gimnazije v Murski Soboti na realno gimnazijo v Celju, prof. Janko Presinger z realne gimnazije v Mariboru na realno gimnazijo v Celju, prof. dr. Ljudevit Kuster z realne gimnazije v Kranju na II. realno gimnazijo v Ljubljani, prof. Milan Grošelj s klasične gimnazije v Mariboru na klasično gimnazijo v Ljubljani, prof. učiteljica Arzen Raviz iz Maribora na realno gimnazijo v Gospi, učiteljica v Slov. Bistrici Barica Hiričar v Brezici, učitelj Rado Vidmar od Sv. Jere dne na meščansko šolo v Ljubljani, Pistor Rom iz Slovenske Bistrice na meščansko v Ljubljani, Justina Pipan iz Slov. Bistrice v Senovu, Ferdinand Vidmar od Sv. Ruperta na meščansko šolo v Trzinu, Stanislav Valentinčič iz Ljubljane v Moste, Marija Pahor iz Pristave v Vojnik, Ana Rojec z Rakeke v Litiji.

* Smrt ugledne rojakinje v Sarajevu. Dne 29. oktobra je umrla v Sarajevu gospa Ana Janeževa, vdova lesnega trgovca. Dočakala je lepo starost 70 let. Njen soprog s katerim sta domovala po raznih južnih krajih naše države, je umrl že pred leti. Gospa Ana je potem sama živel v svoji hiši v Sarajevu, spoštovana od vseh, ki so jo poznali. Rajnika je bila mati ge. dr. Berčeto, soproge prokurista Kreditnega zavoda v Ljubljani. Ohranjena bo v blagem spominu.

* Sanacija bolnišnic primorske banovine. Kakor znano, je bila zaradi pomanjkanja sredstev odredjena velika redukcija bolniških postelj v bolnici v Šibeniku ter v drugih bolnišnicah primorske banovine. Proti tej redukciji so imeli ta uspeh, da je bilo šibeniški bolnišnici vrnjenih 100 postelj. Vse bolnišnice v primorski banovini imajo zdaj na razpolago 1.300 postelj, kar je zelo malo za 800.000 prebivalcev banovine. O položaju v bolnišnicah je razpravljala sedaj v Splitu posebna anketa, ki bo skušala rešiti v prvi vrsti finančna vprašanja. Bolnišnicam v primorski banovini dolgujejo občine že okrog 27 milijonov dinarjev.

* Pomoč rodbinam žrtve katastrof v Kaknju in Rtnju. V Sarajevu se je vršila seja banovinskega odbora za podpiranje rodbin lani v rudniku Kaknju smrtno po nesrečenih rudarjev. Odbor je sklenil, da se bo še razpoložljiva gotovina, ki iznaša preko 600.000 Din, razdelila najozjnim sorodnikom žrtve po ključu, ki ga je predložil pododbor v Kaknju. Odbor pa je tudi sklenil, da se razdeli okrog 20.000 Din. kolikor znašajo obresti gotovine za podpiranje kakanjskih žrtve, najozjnim sorodnikom onih rudarjev, ki so bili letos ubiti v rtijskem rudniku.

* Potresni sunki v Južni Srbiji. V četrtki ob pol 6. jutraj so občutili nekaj potresnih sunkov v Skoplju in v Ohridu. Sunki so trajali po 6 do 19 sekund, spremljali jih je grmenje, škode pa niso napravili nobene. Epicenter tega potresa je bil na albanskem področju.

* Obsodba bivšega računovodje okrožnega sodišča v Čačku. Okrožno sodišče v Čačku je, kakor znano, razpravljalo o poverbah svojega bivšega računovodje Dimitrija Obrenovića. Obtožnica je naštevala 27 primerov poverb in falsifikatov uradnih listin, ki jih je obtoženi izvršil od leta 1924 do lani, ko je bil premeščen v Petrovca na Mlavi in ko so šele po njegovem odhodu odkrili nepravilnost v njegovem poslovanju. Razprava je trajala tri dni in je obtoženec sprva vse tajil, pozneje pa se je izgovarjal, da si ni vedoma ničesar prisvojil in da so primanjkljaji polagoma nastajali po naključju in po pomotah. Obsodili so ga na štiri leta robjne.

* Napad na orožnika. Službujoči orožnik, ki je spremljal vlak iz Kočevja do Grosuplje, bi bil skoraj postal v nedeljo žrtev zavratnega napada. Ko se je vlak ustavil na postaji Zlebit, je orožnik izstopil in, ko je hotel spet vstopiti v vlak, je slišal za svojim hrbtom klic: »Ti si tisti, ki si me ovadil!«. V trenutku se orožnik ni niti zavedel, komu so te besede namenjene, naenkrat pa sta ga od zadaj prišli dve močni roki in ga hoteli potisniti po kolese vlaka, ki se je že začel premikati. V smrtnem strahu je orožnik dvakrat sunil proti napadalcu, ki je zadet malo popustil, a mu je potem se nekdo prisrčno na pomoč in sta potem dva napadalca spet suvala orožnika pod vlak. Orožniku je v zadnjem trenutku prišlo na pomoč spretnost, ki je opazil, kaj se dogaja. Brega napadalca je sunil v stran, drugega pa se je bil medtem orožnik že sam osvobodil. Potem sta napadalca pobegnila, a su ju orožnik že drugi dan izsledil v okolici Ribnice.

* »Naročnike, ki nam je poslal pismo o smeri pisanja v našem listu, naj nam sporočijo svoj naslov. Z njegovimi izjavami se strinjamo tudi mi, odgovor na njegova vprašanja pa mu lahko damo le pisмено ali ustmeno. Uredništvo.

* Luxe pasto za čevlje poizkusite tudi Vi danes.

da je Lisztova rapsodija prava glasbena in zabavna senzacija

* Posmrtni zadeve Franceta Omerca. Zandarmerijska komanda v Ljubljani je prejela poročilo o obdukciji Omercovega trupla, iz katerega je razvidno, da si razbojnik ni sam vzel življenje, temveč je bil zadet od strela iz orožnikove puške. Ko se je Omerca skušal rešiti z begom, a je opazil, da je zajet od zasede, je sicer naperil samokres proti sebi, a prav takrat ga je pogodil strel iz orožnikove puške. Pri obdukciji so našli kroglo v glavi. — Zadnjič smo omenili poročila, da je Omerca malo pred svojim tragičnim koncem poizkusil vlom v šolo v Pernovem pri Veliki Pirci. Z njim je bil tedaj neki mlad. okrog 30 let star pa daš, bivši delavec z Dola pri Hrastniku, ki ga zdaj policija v svo vemo išče.

* Tovarna JOS REICH sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u — Jenkov spominski stebel v Ljubljani. Jutri v nedeljo ob 12. odkrije mestno poglavarstvo v Kolodvorski ulici št. 11 pred hišo, v kateri je dne 25. novembra 1914 umrl Davorin Jenko, spominski stebel. Ljubljansko občinstvo, predvsem pa pevce, vabimo k odkritju spominskega stebra.

u — Primadona ljubljanske opere ga. Gungjenac Gavella in prvak slovenskih pevskih umetnikov g. ravn. J. Betetto sodelujeta med drugimi na koncertnem sporedu, ki bo ofiicijelni del svečanega večera, ki se bo vršil v okviru proslave 50-letnice Ciril Metodove družbe. Koncertu sledi »Slavnostni akademski ples«, prva in najodličnejša letošnja družabna prireditve. Prireditelji »Akademska podružnica CMD« vabi vse slovenske kroge da se udeležijo tega pomembnega večera, nad katerim je prevzel pokroviteljstvo Nj. Vis. kraljevič Andrej, in ki bo obenem nekaj spominskih družabnih sestankov vseh nekdanjih in sedanjih prijateljev naše največje in najzastavljeneje narodno-obrambene organizacije ob priliki njene zlate jubileja. Prireditve bo v soboto 16. t. m. na Taboru. Vabila so odposlana. Reklamacije na Družbo sv. Cirila in Metoda, Beethovnova 2. Telefon 3037.

u — Češkoslovenska Obec v Ljubljani priredi jutri ob 16. v Narodnem domu predstavo lutkovega gledališča. Igrala se bo pravljica »Začarani labud«. Gostje dobrodošli!

u — Zene! Matere! 11. novembra bo 17 let, kar je končala svetovna vojna. Teh 17 let nam še ni prineslo miru, še ni začelo rane — in že se spet vse države pripravljajo na novo klanje. A žene nečemo več vojne. Dovolj je bilo trpljenja in krvi. Zene in matere, pa tudi možje in očete, pridite vsi na manifestacijo za mir v ponedeljek, 11. novembra ob 20 uri v dvorano mestne ga magistrata. — Jugoslovenska ženska zveza, sekcija za dravsko banovino.

u — ZKD poziva vsa članstva društva, da se po svojih zastopnikih udeležijo odkritja spominskega stebra v nedeljo 10. t. m. ob pol 12. uri pred hišo v Kolodvorski ulici št. 11, v kateri je Davorin Jenko dne 25. novembra 1914. umrl.

u — Dramski tečaj ZKD se odprvi 15. t. m. Vsi zainteresirani naj se zanesljivo javijo in vpišejo v pisarni ZKD v Kazini II. nadstropje. Tečaj bo trajal 5 mesecev in se bo obravnavalo o vseh aktualnih gledaliških vprašanjih. Vpisnina znaša 10 Din.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Samo še danes smeh, zabava in veselje

WEISS FERDL

slavni komik kot knez in postrešček v sijajni komediji

NJ. VIS. POSTREŠČEK

SMEH

GROHOT

SMEH

Predstave ob 4., 7¼ in 9¼ uri. Predprodaja od 11 do 1¼13.

PREMIERNO KINO

u — O rasah in pokrajinah v Jugoslaviji bo govoril priv. docent g. dr. Škerlj danes pod okriljem Prirodoslovnega društva. Predavatelj bo ob skiptičnih slikah pokazal različne tipe, ki so pri nas, in to potem obrazložil pomen pokrajin na razvrstitev ras po naši domovini. Predavanje bo kakor vedno v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. Vstopnine ne bo, v kritje stroškov bodo pa prostovoljni prispevki dobrodošli. Člani in prijatelji društva so vabljeni k čim številnejši udeležbi. Začetek predavanja ob 18.

u — V Sentačobskem gledališču uprizore danes in jutri ob 2¼15 duhovito Hopwoodovo veseligr »Skandal pri Bartletovih« (Vzorni soprog). Igra je zelo zabavna, vsebuje polno besedne in situacijske komike. V glavnih vlogah nastopijo Baranova, Kavarova, Hanžič, Košak, Petrovič. Prvo in drugo dejanje se godi v Salonu, tretje v spalnici pri Bartletovih. Igra je dosegla na vseh svetovnih odrih ogromen uspeh. Mladini neprimerno. Ker je za predstavo veliko zanimanje, naj kupi cenjeno občinstvo vstopnice že od danes dalje.

u — Martinovječ Sentačobskih CM, podružnice bo drevi ob 20. v restavraciji glavnega kolodvora. Na dnevnem redu bo srečolov, licitacija goske, godba in prosta zabava. Vsi rodoljubni Ljubljanci so vkladno vabljeni na ta Martinov večer. Vstopnine ni.

u — Jadranasi! Drevi ob 20. bo pri »Nacetu« na Šmartinski cesti brucovski večer. Zberemo se ob pol 20. v društvenem lokalu. Dolžnost vsakega Jadranaša je, da spoštuje tradicijo in se udeležijo tega večera.

u — Velikodušen dar. K notel pod tem naslovom, objavljeni v našem listu 8. t. m., dostavljamo, da sta znesek 500 Din za revne akademike ljubljanske univerze darovala gospoda dr. Miroslav Ploj, podpredsednik senata, in Oton Ploj, notar v p. v Mariboru.

u — Celist Cenek Šedlbauer priredi svoj prvi samostojni čelistični koncert v Ljubljani v petek, 15. t. m. v Hubadovi pevski dvorani. Koncert bo v okviru Matičnih intimnih koncertov.

u — Komorni večer v Filharmonični dvorani bo v ponedeljek, dne 18. t. m. Ta večer nastopi po dveletnem presledku zopet naše komorno udruženje Ljubljanski komorni kvartet, ki ga tvorijo gospodje Pfeifer Leon, Stanič Franjo, Šusteršič Vinko in Müller Gustav. Spored in drugo sledi.

u — Solška mladina ima danes dopoldne ob 11. Jenkovo proslavo v Filharmonični dvorani. Vstopnice so po 3 Din. in, kolikor niso naročene po ravnateljstvu, se jih lahko dobi od ¼11 ure dalje še v vozi Filharmonične dvorane. Začetek bo točno ob 11. uri.

u — Claire Fuchs. V filmu »Priprave o pomladi« ki ga predvaja ZKD v Elitnem kinu Matici, je navdušila obiskovalce večerajšnje predstave ter vzbudila ogromno zanimanje za svojo umetnost. Umetnica poje v tem delu tako, kakor še nikdar. Predstave danes ob 6.50 četr tna tri. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in .650 Din.

u — Ob 100-letnici slavnega komponista in virtuza Francisa Liszta bo Elitni kino Matica predvajal vefilim, ki je prav za prav velika glasbena komedija. Film je posvečen Lisztovi glasi. Glavno ulogo ima Pavel Hörbiger. Z njegovo ime nam jamši, da bo »der Kraft-Mayr« zabaval in razveselil našo publiko.

u — Najdba človeškega okostnjaka na Gallusovem nabrežju? Večraj dopoldne se je z Gallusovega nabrežja po mestu našlo raznesla vest, da so delavci mestnega gradbenega urada, ki kopljejo kanal med Stigim trgov in Ljubljano, našli v zemlji na razpadlo človeško okostje. O stvari je bila obveščena tudi policija, urava in na Gallusovo nabrežje sta pohitela dežurni uradnik g. Florjan in policijski zdravnik dr. Lužar, da ugotovita dejanski stan. Kost, ki so bili delavci našli najne s svojimi krampi, so bile za kopanje kak dober meter pod vrhom cestišča, ki je na tem kraju več metrov globoko napravljeno iz nasipa. Dr. Lužar je ugotovil, da so kosti, ki so bile najdene v raznih nalomkih, različnega, po vsej priklizi zivalskega izvora in da so različno dolgo ležale v zemlji. Bržkone so jih bili delavci pred davnim časom pripeljali z materialom za nasip od kdo ve kod. Ko je komisija tako ugotovila, da ne gre za okostje človeka, je naročila delavcem, naj jih zagreboje nazaj.

u — Tatvina zlatnine na Tyrševi cesti. Te dni se je sredi dneva pritožilo v stanovanje tovarnarja Josipa Cihlarja na Tyrševi cesti neznan tat in odnesel zlato zapestnico, dve mali budilki, srebrno moško in prav tako žensko oro s pokromano zapestnico, tako da trpi tovarnar okrog 2000 Din škode. Tatvine je bil osumljen neki mlajši človek brez posla, da ne gre za okostje človeka, je naročila delavcem, naj jih zagreboje nazaj.

u — Izletniki, po provijant v delikateso V. A. Janež, Aleksandrova c. pri operi, telefon 34-55.

u — Ne reš, od česa boš debel. Ta rek naša najboljše gospodinje že dolgo odklanjajo. Absolutna snaga lokalov, kjer prodajajo živila in čistota živil so jim predpogoj za nakup; ako ni čistote in snage pri živilih, tudi ni teža. Gospodinjam je v veselje nakupovati živila v trgovinah, kakor je Motohova specializirana trgovina na Vodnikovem trgu. Poleg tako prijazne postrežbe te zadivi tudi oprema trgovine, ki hrani živila (specializirano blago) v zaprtih omrah, predalcih in posodah, vse pod steklom. Nobena nesnaga ne more do živil. Živila sama pa so res prvovrstne kakovosti. Od sijajne in že znane Motoh - kave, moka, riža, dišav, prvovrstnega vinskega kisa in drugih živil do čudovitih namiznih, olivnih in bučnih olj, dalje vloženo soljive, sadje, med, sardine in res prva mast, vse moreš dobiti v tej vzorno opremljeni trgovini. Naše meščanstvo v okolici Vodnikovega trga se je prav rado poslužuje, zlasti ker z veseljem nudi vse blago, ki ga dostavlja tudi na dom, na mesečne knjižice

u — Banova in Anžurjeva družba izročena sodišču. Višji nadzornik kriminalnih agentov g. Matija Močnik je te dni zaključil obsežno preiskavo proti Viktorju Banu, Jožetu Anžurju in tovarišem, ki so organizirali drzne, velikopotezne vleme v skladišča ljubljanskih in okoliških tvornic tkanin. Vseh sedem članov družbe je bilo nato izročenih sodišču, z njimi pa je poromala v palačo na Kralja Petra trgu tudi cela skladišnica blaga in oblek, ki so jih njihovi odjemalci že dali napraviti in so jih agentje znosili od blizu in daleč na kup. Sodni cenilci bodo še enkrat podrobno pretehtali vrednost blaga in števila, ki jo bodo izrekli, bo od svoje strani pozneje sodočlala pri kazni.

u — Za vsako priliko vedno sveži Mariborski narezek, praška gnat samo v deli, katesi Janc. Židovska ul.

Iz Maribora

u — Umetniški klub h gledališkimi dogodkom. V četrtki zvečer je imel tukajšnji Umetniški klub pri »Novem svetu« svoj sestanek, ki ga je vodil klubov predsednik piskatelj dr. Šorli. Na tem sestanku Umetniškega kluba, ki je vrhovna umetniška reprezentanca v Mariboru, se je h gledališkim dogodkom soglasno sprejela naslednja resolucija: »Umetniški klub v Mariboru obseja dejanje gospoda Mlake Furjana, ker iz protesta zaradi odklonitve povzicanja plače dne 3. t. m. ni nastopil pri predstavi »Tartuffa« navzile svoj službeni obveznosti, zaradi česar so posledice, ki jih je izvajal upravnik dr. Brenčič povsem umljive. Občinstvo naj upošteva, da so nedavni dogodki v gledališču tudi v zvezi s težkim gnetnim stanjem, v katerem se nahaja gledališče, zaradi česar je odklanjati gledališče škodljive inčente posameznikov. Zato je kulturna dolžnost mariborskega slovenstva, da posveča gledališču več podpore. Umetniški klub priporoča upravi Narodnega gledališča v Mariboru, da g. Furjana zopet sprejme v službo, ker je storil omenjeno dejanje v živčni razdraženosti.

ovomaltine

Nove cene so od 5. t. m. naslednje:

MALA ŠKATLA . Din 12.—
SREDNJA ŠKATLA Din 27.—
VELIKA ŠKATLA . Din 48.—

Ovomaltine uspešno nadomešča izgubo moči, ki nastaja zaradi rasti, prekomernega fizičnega ali duševnega napora, boleznj ali starosti in zbira rezervne sile, a pri tem ne obremenjuje želodca.

je cenejša

u — Mariborčani gredo danes v Judenburg. S »Putnikovim« avtokarom se danes ob 14. odpelje skupina Mariborčanov preko Dravograda in Wolfsberga v Judenburg, kjer bodo prisostvovali nagrobnim obredom na skupni grobnici judenburških žrtve, na kateri so postavili judenburški lično kapelico. Mariborsko skupino vodi g. Drago Roglič. V počastitev spomina umrlih tovarišev bivšega 17. pešpolka bodo položili na grobnico požaljen lovorjev venec z narodnim trakom in nanisom »Mariborski tovariši umrli 17. pešpolka«.

u — Poslovilni večer slikarju A. Trstenjaku. ki se vrača zopet v Prago, so priredili v četrtki pri Birtiču njegovi prijatelji. Ob lepo uspelem večeru, pri katerem so bili navzočni mariborski slikarji in drugi odličniki, je prišla do izraza topla prikljubnost, ki je v Mariboru deležen ta naš odlični umetnik.

u — Vsi v Maribor pristojni vojaški obvezniki, ki so izgubili svojo vojaško izkaznico, se pozivajo, da se nemudoma prijavijo mestnemu vojaškemu uradu na Slomškovem trgu 11, ki jim bo izposlovalo novo. Vojaška oblast bo vsakogar, ki se zaloti, da nima vojaške izkaznice, najstrožje kaznovala. Prijave do 1. decembra.

u — Šhod stanovanjskih najemnikov bo v nedeljo 10. t. m. ob pol 11. na verandi hotela »Union«. Vsi stanovanjski najemniki vabljeni!

u — Odklop elektrike. Jutri v nedeljo 10. t. m. bo elektrarna Fala odklopila elektriko napeljavajo od 7. do 8. ure za mesto Maribor in okolico.

u — Izgubljeni sin se vrača. 15 letni Šaško S. iz Smetanova nlice je pred dvema mesecema izginil iz Maribora s cirksusom, ki je bil tedaj v Mariboru. Večraj se je dečko kakor izgubljeni sin, ves zanemaren in raztrgan, vrnil domov k svojem, ki so bili v hudih skrbih zaradi njega.

u — V Mariboru 963 brezposelnih. Tukajšnja Borza dela ima s stanjem začetkom novembra v evidenci 963 brezposelnih, med katerimi je 743 moških in 220 žensk. V preteklem mesecu je mariborska Borza dela izplačala za podpore brezposelnim 20.198 dinarjev.

u — Krav v Veliki četrtki ob mejl. Na letošnji Veliki četrtki se se v Sečnici ob Muri do krvi premikastili 22 letni delavec Jurij Pomberger, 24 letni Alojzij Pomberger, 51 letni Alojzij Nikl in 21 letni Domenik Pahernik. Večraj so se vsi strje morali zaradi tega spopada zagovarjati pred mariborskim okrožnim sodiščem. Ker se v teku preiskave ni moglo pojasniti, kdo je odavni krivec in začetni napadalec, so bili vsi štirje obsojeni na oboje: do 10 dni zapore, pogojno dve leti, tretji 300 Din denarne globe ali pet dni zapore, pogojno eno leto, četrti obtoženec pa 200 Din globe ali štiri dni zapore, pogojno eno leto.

Zvočni kino Ideal

PREMIERNO KINO

Danes ob 4., 7. in 9¼ uri senzacija sezone

EKSPRESS ŠT. 6

Senzacija!

Senzacija!

Jutri ob pol 11. matineja.

u — Sibirski sova ustreljena v Slovenskih gorah. G. Domanjko od Sv. Jurija ob Ščavnici je prinesel večraj tukajšnjemu preporočurju Ciringeru krasen eksemplar sibirske sove, ki jo je ustrelil v Grabonošu. Radi nekoliko poznega pojava te edinstvene ptice so loveci menja, da se nam obeta letos razmeroma mila zima.

u — Ker je šel Izidor namesto drugega sedet v zapore mariborske jetnišnice. Pred okrožnim sodiščem se je razpravljala večeraj obtožba proti 21 letnemu kolarskemu pomočniku Izidorju Stubičarju iz Maribora, ker je pomagal Alojziju Kratonji na ta način, da je zanj od 25. do 29. oktobra lani predsedel v zaporih okrožnega sodišča v Mariboru. Kratonja bi namreč imel po sodbi sreskega sodišča v Mariboru prestati kazen 4 dnevnega zapore v mariborski jetnišnici, pa se je namesto njega javil obtoženi Izidor Stubičar. Obtoženec je pri večerajnji razpravi krivdo priznal in je bil obsojen na 240 dinarjev denarne kazni ali 4 dni zapore, pogojno za dobo 2 let.

u — Hotel OREL. Vsako soboto, nedeljo in praznik koncert. Priznana dobra kuhinja, specialni meniji, mesnate in ribje specialitete, domače prekajene klobase, izbor na jeruzalemska in dalmatinska vina. V dvorani točilne cene

Iz Celja

u — Koncert 1. decembra. Celjsko pevsko društvo bo tudi letos priredilo koncert v proslavo praznika uedinjenja dne 1. decembra. Na letošnjem koncertu bo sodeloval naš priznani violinist virtuoz g. ravn. Karlo Sancin.

u — Iz gimnazijske službe. G. prof. dr. Pavel Strmšek, znan javni in kulturni delavec, je premeščen iz Murske sobote na državno realno gimnazijo v Celju.

u — Nagradno streljanje bo priredila zvezna strelska družina v Celju danes ob 13 na strelišču v Pečovniku. Člani vabljeni.

u — Starejši Sokoli telovadijo sedaj stalno vsak torek in petek ob 18.30 do 19.30 v mestni telovadnici. Novinci se sprejemajo še do 20. t. m. Vsi vkladno vabljeni.

u — Na ljudski univerzi v Kranju danes se bo predvajala Jožeta Wilkova.

Gospodarstvo

Naša poštna služba

Prometno ministarstvo je pravkar izdalo obsežno statistiko o poštne, telegrafskem in telefonskem prometu v lanskem letu, iz katere posnemamo naslednje zanimive podatke: V naši državi je bilo lani 4030 državnih, pogodbenih in občinskih pošt na splošno 3996 in 4003 v prejšnjih dveh letih. Državni pošt je bilo vsega 748, pogodbenih 1167 in občinskih 2115.

V območju ljubljanske direkcije (dravska banovina) je bilo lani 352 državnih in pogodbenih pošt (predlanski 352) in 189 pomožnih (188). Ker je poštni promet v Sloveniji prav znaten, so pri nas tudi pošte razmeroma goste posejane, saj odpade ena državna ali pogodbeno pošta na 3366 prebivalcev, dočim odpade v zagrebški direkciji ena pošta na 5910 prebivalcev, v novosadski na 7240, v skopeljski pa celo na 19.273. Po teritoriju pa odpade v dravski banovini ena državna ali pogodbeno pošta na 45 km², v savski na 85, v dunavski na 91, v splitski na 162, v skopeljski pa na 385 km².

Osobje

Navzlic zopetnemu naraščanju prometa se je skupno število poštne telegrafskega in telefonskega osebja lani zmanjšalo na 13.972 nospoti 14.296 v prejšnjem letu in 15.322 v letu 1931. V območju ljubljanske direkcije je bilo 2272 nameščenecv naspoti 2286, 2350 in 2431 v prejšnjih treh letih in se je torej od leta 1931 število poštne službenecv v Sloveniji zmanjšalo za 159.

Poštni promet

Statistika poštnega prometa nam kaže, da se je lani nazadovanje ustavilo in je zopet zabeležiti povečanje, kakor je razvidno iz naslednjih podatkov o številu pošiljk (v milijonih):

	1931	1932	1933	1934
pisma	155	149	125	131
listovnice	70	61	56	58

Zmanjšanje naspoti lanskemu prejšnjemu letu opazamo le pri poslovnih papirjih, kjer je promet nazadovao od 3,6 na 3 milijone pošiljk, dočim se je pri blagovnih vzorcih povečal od 3,5 na 4,2 milijona. Naraslo je tudi število pošiljk, ki so oproščene takse, in sicer od 53 na 56 milijonov. Skupaj se je število pismenostnih pošiljk (brez novin) lani povečalo za 23, na 399 milijonov.

Povečanje prometa v območju ljubljanske direkcije ni znatno in je bilo lani odda, nih 20,8 milijona pismenostnih (prejšnje leto 20,5) in 8,8 milijona listovnic (8,6). Glede relativne gostote poštne službe nam je seveda dravska banovina nazaj temu se daleč na prvem mestu. Lani je prišlo povprečno na

1 prebivalca v posameznih direkcijah naslednje število pismenostnih pošiljk:

v direkciji Ljubljana	42
» Zagreb	31
» Novi sad	20
» Sarajevo	18
» Split	11
» Skopje	11
» Cetinje	9

V tej primerjavi seveda ne moremo upoštevati beograjske direkcije, ki obsega Beograd, Zemun in Pančevo. Povečal se je tudi promet z inozemstvom. Tako je bilo lani odpravljenih v inozemstvo 121 milijonov pismenostnih pošiljk (prejšnje leto 111), prešli pa smo iz inozemstva 18,0 milijona pismenostnih pošiljk (14,4).

Skupaj smo lani iz inozemstva prejeli 34 milijonov pismenostnih pošiljk od tega od pade 7,9 milijona pošiljk iz Avstrije, 6 milijonov pošiljk iz Nemčije, 4,1 milijona pošiljk iz Francije, 3,6 milijona pošiljk iz Češkoslovaške, 2,2 milijona pošiljk iz Madžarske, 1,9 milijona pošiljk iz Italije ter 1,6 milijona pošiljk iz Zedinjenih držav.

Povečan uvoz inozemskih novin

Zanimivi so tudi podatki glede prometa z novinami, ki nam kažejo, da Ljubljana po absolutnem številu pošiljk le malo zaostaja za Zagrebom. V beograjski direkciji je bilo lani odpravljenih 60,7 milijona novinskih pošiljk, v zagrebški 21,8 milijona pošiljk v ljubljanski 19,4 milijona pošiljk, v novosadski 13,2 milijona, v sarajevski 3,6 milijona itd.

Pri odpremi novinskih pošiljk v inozemstvo je Ljubljana s skoraj 600.000 komadi na prvem mestu, potem sledi šele Zagreb s 532.000 pošiljkami in Beograd s 457.000 pošiljkami. Naspoti pa pride v področje ljubljanske direkcije razmeroma malo listov iz inozemstva, kajti tu je letos daleč na prvem Beograd s 3,7 milijona pošiljkami (prejšnje leto 1,6), potem sledijo Zagreb z 2,6 milijona pošiljkami (2,3), Ljubljana z 1,9 milijona pošiljkami (0,9) in Novi Sad z 0,8 milijona pošiljkami (0,7). Skupaj smo prejeli iz inozemstva 8,9 milijona novinskih pošiljk lani, kar je 6,5 milijona. Značilno je, da je največ novinskih pošiljk iz inozemstva prišlo letos v maju (skupščinske volitve), ko je v tem mesecu doseglo število novinskih pošiljk iz inozemstva 950.000, poton pa je zopet padlo na normalno višino 700.000 do 750.000 mesečno. Največ novinskih pošiljk prejeli iz Avstrije namreč 2,7 milijona pošiljk (prejšnje leto 2,2), iz Francije 1,8 milijona (1,0), iz Nemčije 1,6 milijona (1,3) in iz Češkoslovaške 1,3 milijona (1,1). Relativno se je lani najbolj povečal uvoz novin iz Francije in iz Avstrije.

Regresi in kazni v socialnem zavarovanju

Na četrtkovni plenarni seji Zbornice za TOI je zbornični svetnik g. Milko Senčar postavil glede vprašanja regresov po § 11. zakona o zavarovanju delavcev naslednji predlog:

Zakon o zavarovanju delavcev določa v § 11. naslednje: Oni delodajalec, ki v določenem roku osmih dni ob vstopu delavca v delo, ne predloži prijave ali predloži neresnično prijavo, mora uradu za zavarovanje delavcev plačati brez pravice do odtegljajev od nameščenecv: 1.) prispevke, ki so dospeli od dne, ko so nameščenecv vstopili v obrat, do dne, ko dejansko predloži prijavo, ali če bi preostalo delovno razmerje prej, dokler je trajalo delovno razmerje. 2.) Denarne podpore in zdravilne stroške, nastale zaradi bolezni zavarovanca, ki ni bil prijavičen v zakonomem roku, in sicer za bolezen, ki je nastala preden se je predložila prijava ali najkasneje 8 dni po izvršeni prijavi. 3.) Škodo, ki se je povzročila, ker ni bila prijavljena isprememba o delovnem razmerju ali ker je bila predložena neresnična prijava.

Strogo dobesedno izvajanje teh zakonskih določil povzroča pri delodajalcih veliko nevoljo in nešteto pritožb. Te pritožbe so tudi povsem upravičene in utemeljene, kajti vpoštevati se mora naslednje: Nameščenec podjetij, ki imajo veliko število delavcev radi pomoči, ki so povsod mogoče, prijavijo n. pr. enega delavca prepozno, drugih 100 pa pravčasno. Druga podjetja, ki zaposlujejo delavce na večjem teritoriju, iz čisto tehničnih ovir ne morejo pravčasno izvršiti prijav v zakonomem roku 8 dni n. pr. v oddaljenih gozdovih. Državna podjetja dostikrat ne prijavijo delavcev pravčasno samo zato, ker so vezana še na različne druge zakonite predpise. Pogosto se tudi zgodi, da oboli podjetnik, ki si ne more preskrbeti izveščenega namestnika in tudi nima posebnih pisarniških moči, pa izostane pravčasna prijava.

Vse take in podobne utemeljitve kažejo, da je sedanje določilo zakona prestrogo in da kazni po § 11 v številnih primerih zadenejo delodajalca po krivici. Dokler niti samoupravne instance, niti ministrstvo ne upoštevajo nobenih olajševalnih okoliščin, se ustvarja za regresni plačilni, nimaj nalogi nerazpoloženje naspoti socialnemu zavarovanju in tudi škoda, ki jo okrožni urad zaradi tega trpi. Ta škoda se sicer ne da izraziti v številkih, vendar pa je večja kakor predpis regresnih prispevkov, ki znašajo na leto okrog 300.000 Din.

Ni dvoma, da imajo stroga določila § 11. o regresih samo namen, da delodajalce silijo, da vrše točne prijave za svoje uslužbenice in prav gotovo je, da nimajo ta določila namena, škodovati soc. zavarovanju, ustvarjati nerazpoloženje in ogroziti celo finančni obstoj prizadetega podjetja. Veliko je namreč regresnih plačilnihilogov, ki predpisujejo delodajalcem kazni po 5.000 Din in tudi nad 10.000 Din.

To strogo določilo zakona je za sedanje čase neumestno in bi se morale eliminirati vse strogosti. Zato je nujno potrebno,

da se čimprej izpremeni sedanje določilo § 11. zakona o zavarovanju delavcev. Dokler pa zakon ni spremenjen, naj zbornica stavi na kompetentna mesta sledeče nujne predloge: 1.) Sedanja določila se ne smejo in za vse primere prekršitve prijave, nega roka. 2.) Na utemeljene in z dokazi podprte prošnje naj se regresni zahtevki znižajo ali v celoti odpise v primerih, kjer se uradno ugotovi, da podjetje ni imelo namena oškodovati soc. zavarovalnih institucij, kjer podjetja zaradi tehničnih zaprek ne morejo izvršiti pravočasnih prijav, ob primerih težjih boleznih delodajalca in oškodovati zav. institucij in v drugih primerih, kjer delodajalec ne nosi nobene krivde zaradi prepozno odjav, naj bi se regresni plačilni nalog sploh ne izdal. Zbornica je predloge g. Senčarja soglasno sprejela.

Gospodarske vesti

— Proga Beograd—Pančevo pride v promet. Dne 10. t. m. pride v promet na novo zgrajena proga Beograd—Pančevo. Postaja Beograd-Sava se ukinje, namesto nje pa pride odpravnost blaga Beograd I. Vlaki ki so doslej vozili na progi Pančevo—Peetrograd in Pančevo—Vršac, bodo prihajali in odhajali odsej s postaje Beograd-Dunav. Potniki, ki pridejo do postaje Beograd-Dunav, in žele nadaljevati vožnjo z beograjske postaje ali obratno, bodo sami poskrbeli za prestop z ene na drugo postajo.

— Razveljavljena dovoljenja za trgovino s svežim mesom. Beograjska obrtniška zbornica je poslala svojim članom okrožnico, v kateri jih opozarja na razsodbo državnega sodišča o razveljavitvi dovoljenj za trgovino s svežim mesom. Razsodba se glasi: Za pridobitev pravice do trgovine s svežim mesom je odločilna okolnost, da se pri prodaji svežega mesa blago razdeli, to se pravi razseka. To pa je dejanska lastnost mesarske obrti, ki jo je mogoče pridobiti samo s potrebno strokovno pripravo.

— Za proslavo obnove dne (1. decembra) je Glavna zveza združenj kraljevine Jugoslavije pripravila obsežno poslanico, ki obsega tale vprašanja: razdoblje obnove, vprašanje javnih del, pobijanje protipravnega dela, vprašanje nelojalnega tekmovanja, socialno zavarovanje obrtnikov, vprašanje obrtniškega združništva, vprašanje okrepitve obrtniških organizacij in obnove tiska. Predsedstvo glavne zveze bo poslalo poslanico vsem obrtniškim organizacijam v državi, da jo preučijo in da pripravijo svoje morebitne opombe.

— Italija omejuje porabo bencina. Te dni so v Italiji ponovno povišali trošarino na bencin in petrolej. Trošarina znaša sedaj pri surovem mineralnem olju 185 lir za 100 kg, pri petroleju 290 lir in pri bencinu 361 lir (doslej 261). To povečanje trošarine je povzročilo ponovno podražitev bencina za 100 lir in petroleja za 57 lir. Bencin stane sedaj 3,50 lire za liter in se je v kratkem času cena podvojila. Namen tega ukrepa je, da se zmanjša poraba bencina. Italijanski avtomobilski klub je v zvezi s prizadevanjem, da se zmanjša poraba pogonskih sredstev, ki jih je treba uvažati, pozval vse svoje člane, naj zaradi zmanjšanja konzuma bencina uporabljajo avtomobile le v nujnih primerih.

— Kliring z Nemčijo in Italijo. Po poročilu Narodne banke je bila 8. t. m. izplačana po nemškem kliringu poslednja avizacija št. 8439 od 15. maja t. l., po italijanskem pa št. 75.324 od 2. avgusta t. l.

— Dotok zlata v Zedinjene države. V zadnjih dveh mesecih se je zopet znatno povečal dotok zlata iz Evrope v Zedinjene

države, kar pomenja boljše stanje glede vojnih zapletov v Evropi. V manj nego dveh mesecih je prišlo v Zedinjene države za 475 milijonov dolarjev zlata, tako da so zlate rezerve dosegle že višino 9629 milijonov dolarjev. To zlato so primorane Zedinjene države v pretežni meri tesarirati, da ne bi naraščanje zlatih rezerv povzročilo povečanja denarnega obtoka. Sedaj znašajo proste rezerve v zlatu že preko tri milijarde dolarjev. Obrestna mera je dosegla izredno nizko stanje, obenem pa so tečaj prvovrstnih ameriških obligacij dosegli tako visoke tečaje, kakor tega niso zabeležili zadnjih 35 let. Obilica denarja je tako občutna, da je težko najti možnost za plasiranje razpoložljivih sredstev.

— Prodaja lesa. Direkcija šum kr Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 26. novembra ponudbe glede prodaje bukovega lesa.

Borze

8. novembra

Na ljubljanski borzi so tečaji deviz ostali v glavnem nespremenjeni, le deviza Trsta se je malo popravila. V privatnem kliringu so se avstrijski šilingi podražili in notirajo 8,65—8,75. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,59, v angleških funtih po 243,16, v grških bonih po 31,25 in v španskih pezeta po 5,99. Italijanske kompenzacijske lire, ki so se že večeraj nekoliko popravile, notirajo v Ljubljani 291,30—293,70, v Zagrebu pa se je tečaj dvignil na 298 zaključek, dočim je v Beogradu zopet nižji, namreč 288,80—291,20.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je tendenca v vojni škodi morna in je bil za kaso zabeležen tečaj po 350—353 brez zaključka (v Beogradu promet po 352). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% begluške obveznicah najprej po 59, pozneje pa po 62,25 (v Beogradu po 64).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2975,64—2990,24, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 739,72—744,78, Curih 1424,22—1431,29, London 215,09—217,15, New York 4345,72—4382,04, Pariz 288,62—290,06, Praga 181,12—182,22, Trst 355,03—358,11.

Curih. Beograd 7, Pariz 20,2650, New York 307,625, Bruselj 51,9750, Milan 24,9750, Madrid 42, Amsterdam 208,90, Berlin 123,7250, Dunaj 56,60, Stockholm 78,05, Oslo 76,05, København 67,5750, Praga 12,7250, Varšava 57,8750, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 350—353, 7% invest. 75—76, 7% Blair 68—69, 8% Blair 76—78, 6% begluške 60,50—61,25; delnice: PAB 227 den., Trboveljska 110 bl., Sečeraš 128 bl.

Beograd. Vojna škoda 351,50—352,50 (352), za dec. 351,50—352,50 (351), 7% stabiliz. — (79), 4% agrarne 45,50—46 (46), 6% begluške 63,75—64 (64), 7% Blair 69—70 (69,50), 8% Blair 79,50 bl. (78,50), Narodna banka 5800 den., PAB 229—231.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 8. nov. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 95,75, za maj 96,50, za julij 98,875; kornuza: za dec. 58,75, za maj 58,625, za julij 60,125.

+ Winnipeg, 8. nov. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 83,875, za maj 88, za julij 96,50.

+ Novošadska blagovna borza (8. t. m.) Tendence slaba. Promet srednji. Pšenica: baška in banatska 156 — 159; baška, ladja Tisa in Begej 162 — 164; slavonska 159 — 161; šremenska 159 — 161. Oves: baški, sremski in slavonski 135 — 137,50. Ječmen: baški in sremski, 64 kg 132,50 — 137,50. Turštica: baška in šremenska 96 — 98; banatska 96 — 99; Moka: baška in šremenska »og« in »og« 237,50 — 257,50; »2« 217,50 — 237,50; »3« 197,50 — 217,50; »4« 177,50 — 197,50; »5« 157,50 — 167,50; »6« 107,50 — 112,50. Otrobi: baški, sremski in banatski 84 — 87,50. Fižol: baški in sremski beli 256 — 270.

+ Budimpeštanska terminska borza, 8. nov. Tendence slaba. Pšenica: za mare 18,08—18,09, za maj 18,23—18,25; kornuza: za maj 15,48—15,50.

BOMBAZ

+ Liverpool, 7. nov. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za dec. 6,19 (prejšnji dan 6,17), za maj 6,10 (6,06).

+ New York, 7. nov. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za dec. 11,14 (11,03), za maj 10,99 (10,90).

ZIVINA

+ Na živinski sejmi v Ptujah dne 5. in 6. t. m. je bilo prignanih 152 volov, 405 krav, 17 bikov, 48 juncev, 95 telet, 183 konj in 11 žrebet, skupaj 910 glav. Prodanih pa je bilo 200 glav. Cene za kg žive teže: volov 2 do 2,25, kravam 1,20 do 3, bikom 1,75 do 2,25, juncem 2 do 2,25, teletom 2,05 do 3,75 Din. Konji so se prodajali po 250 do 3800 Din. Žrebeta pa po 300 do 1900 Din za rep. Svinj in prascev je bilo prignanih 25, prodanih pa je bilo 76 rilleev. Prasci od 6 do 12 tednov so se prodajali po 4,50 do 5,50 Din, debele svinje po 5 do 6 in plemenske svinje po 4 do 5,50 Din za kg žive teže.

Odlikovanje gospodinjstskih pomočnic

Ženska pomožna zadruga v Švici poziva članice gospodinjstev, da prijavijo svoje služkinje (gospodinjstve pomočnice), ki so po več letih v njihovi službi, da jih odlikujejo s posebnimi diplomami. Pravico na diplomu ima vsaka služkinja, ki je bila 5 let pri eni družini. Za 10 let službe na enem mestu dobi srebrno iglo ali obesek, za 20 let pa srebrno uro ali srebrni pribor. To je sicer lepo od gospodinjstev, toda boljše bi bilo, da bi se pridružile zahtevi služkinj po zavarovanju za starost in onemoglost. S koliko večjim veseljem bi služkinje vršile svoje posle, če bi imele zavest, da so za starost preskrbljene! Takole odlikovanje pa človeka — ne da bi hotel — spomni na vojna invalida, ki so ga za izgubljeno zdravje nagradili s kolajno.

NOV STANDARD DOMAČE KAKOVOSTI SMO USTVARILI

NAŠE CENE SUKNA ZA OBLEKE

od 80.- do 180.-

TODA TO NI SAMO REZULTAT IZDELOVANJA, NAJMODERNEJŠEGA NAČINA PREDDELAVANJA SUROVIN!

SELE Z NEUTRUDLJIVIM DELOM, Z DRAGIMI POSKUSI IN Z IZKUŠNAMI, SMO POVZPELI NAŠE BLAGO NA TO KAKOVOSTI VIŠINO!

VLADA I. KOMP. **TEOKAROVIC** INDUSTRIJA VOLNENIH TKANIN - PARAČIN

Kriminal mladine

Ljubljana, 8. novembra. Naša kronika je imela že nekajkrat opravka z otroki neke izgubljene družine iz Podgorja pri Komendi v kamniškem srezu, ki so se že na vse zgodaj predali tatinstvu in vagabundskemu življenju. Po večini se zadržuje v Ljubljani in okolici ter se preživljajo z beračenjem in krajo, tako da od časa do časa zmerom prihajajo policiji v roke, čeprav kriminalni oddelek ne ve prav za prav, kam bi z njimi. Izgoni iz mesta ne zaležejo nič, otroci prenesejo samo področje, je svojega udejstvovanja v okolico in pa v vasi proti Komendi, po katerih so kakor doma, nazadnje pa se zmerom po dolgih ovinkih spet pritepejo v kakšno predmestje in spet poizkušajo svojo srečo po ljubljanskih ulicah. Zalosno je res, da je kriminalni oddelek policijske uprave tako rekoč edina humana in socialna instanca, ki se mora od časa do časa pobrigati zanje. Kriminalni oddelek si je zmerom prizadeval, da bi te ta, tiče in vagabunde, ki pripadajo deloma mlajšim in starejšim mladoletnikom, deloma pa še otroški dobi, spravil v okrilje kakšne poboljševalnice, a doslej so vsi napori ostali zaman. Svoj čas je policija dva izmed fantov, ki ju je zajela pri kraji, izročila sodišču, a bilo je treba mnogo truda, preden so odločujoče instance vsaj za starejšega, ki predstavlja enega najtežjih primerov našega mladinskega kriminala, vsaj formalno priznal, mesto v zavodu. V resnici pa je moral potem še dolgo čakati na prepričanje, ker je banska uprava izjavila, da nima kredita. V praksi je takšna mladinska varstvena zakonodaja, pri kateri država z besedo sicer priznava svojo dolžnost, da se briga za vzgojo in propast obsojene mladine, v resnici pa nima nobenega sredstva za ta namen, pač brez vsakega resnega pomena.

Ponovno je policija že aretirala zaradi tatvin in vagabundstev tudi 16-letno sestro komenskih fantov Cilko, a za dekleta je v našem socialnem skrbstvu in mladinski zakonodaji pač še mnogo manj preskrbljeno kakor za moško mladino. Pred kratkim je Cilka, ki stanoje pri nekih ljudeh na Cesti v Zelenu lok, okrog polnočne vplomila v podstrešje neke hiše na Starem trgu in odnesla kup ženske obleke in perila. Ko je odhajala s plenom, so jo ljudje v hiši opazili in stražnik jo je pozneje aretiral. Na policiji so jo samo zaslišali, nato pa spet izpustili, da bo v pogubo sebi in nadlego ljudem, ker ni nobene instance, ki bi se morala pozanimati zanj.

Naše gledališče

Drama

Sobota 9. novembra: Kako zabogaš, Premijera. Red C.

Nedelja 10. novembra: Ob 15. uri: Frak ali »Od krojača do ministra«. Izven. Znižane cene.

Ob 20. uri: Bratomor na Metavi. Premiera. Shawove igre »Kako zabogaš«. Karakterni vlogi Sartoriusa igra g. Cesar, njegovo hči ga Severja, dr. Trecha g. Jan, Williama g. Daneš, v ostalih vlogah g. Sancin, gđica Slavčeva in g. Planček. Delo je prevedel Fran Albreht, režiral in insceniral pa ing. arh. B. Stupica.

Opera

Sobota 9. novembra: Gorenjski slaviček. Pred začetkom predstave igra orkester Jenkovo uverturo »Kosovo«, o Jenku govori prof. Adamič. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

Nedelja 10. novembra: Ob 15. uri: Hoffmannove pripovedke. Gostuje Marjan Rus. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Mamezelle Nitouche. Izven. Znižane cene.

»Gorenjski slaviček« in Davorin Jenkova proslava v operi. Znano je, da je bil D. Jenko 32 let prvi kapelnik in glavni skladatelj beograjskega Narodnega pozorišča. V tej dobi je napisal za 50 najrazličnejših dramskih del predigre, scensko glasbo, samospeve, duete, zborne itd. Poleg tega je priredil za takratne gledališke razmere 4 velike opere. Tako ima D. Jenko ogromne zasluge za razvoj operne glasbe v Beogradu. Jenko pa je tudi skladatelj premožnih naših zborov in naš rojak. V proslavo 100 letnice njegovega rojstva se bo izvajala drevi predstava najprej Jenkova uvertura »Kosovo«, za tem pa bo orisal v kratkih besedah Jenkovo delo skladatelj Adamič.

sentjakobsko gledališče.

Začetek ob 20,15.
Sobota, 9. t. m.: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog). Premiera.
Nedelja, 10. t. m.: Skandal pri Bartlettovih (Vzorni soprog).

Celjsko gledališče.

Začetek ob 20.

Petek, 15. t. m.: Bratomor na Metavi. Otvoritevna predstava. Gostovanje ljubljanske drame. Abonma.

Mariiborsko gledališče

Sobota, 9. novembra ob 20. uri: »Poljska kric. Prvič. Gostuje Josip Povhe.
Nedelja, 10. novembra ob 20. uri: »Beneška noč.

Iz življenja na deželi

Z Jesenic

— Kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 20. (v nedeljo tudi ob 3. popoldne) krasno filmsko dramo »Jennie Gerhardt« po romanu Th. Dreiserja. Med dodatki tudi glasbeni film »Kontrast« — Sledje »Sinovi pustinja«.

Iz Ptuja

— Otvoritev gledališke sezone v Ptuj. Dramsko društvo v Ptuj je otvorilo pretekli tork redno gledališko sezono z Gangelovo dramo »Sine«, ki so jo igrali člani dramskega oddelka Sokola. Čprav so si izbrali za otvoritveno predstavo težko igro, so jo igrali zelo dobro. Za tako dober uspeh gre zaslugi tudi režiserju g. Svaglju. G. Vuga je bil v vlogi Anlona Slemenca zelo dober. Svoji vlogi sta dovršeno igrala tudi gđ. Drobinova kot Helena in g. Spat kot Ciril. Zelo ljubka v svoji vlogi je bila gđ. Ramškova kot Marica. Pa tudi ostale vloge so bile v dobrih rokah. Obžalovanja vredno pa je, da naši narodni Ptujčani ne upoštevajo poštvalnosti prostovoljnega dela. Gledališče je bilo le do polovice zasedeno in še med temi smo videli po večini javne nameščenice, ki ob svojih nizkih plačah vendar še živčujejo nekaj za kulturno stvar. Pripravlja se veseloigra »Kerkvena miš«.

— Plenarna seja »resnega cestnega odbora« v Ptuj bo v ponedeljek 11. t. m. ob 9. dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. Na dnevnem redu tosta med drugim zapisnega novih članov in izvolitev članov za starešinstvo.

— Jadranska straža v Ptuj priredi v soboto 9. t. m. ob 18. v prosvetni dvorani »Mladike« dan Jadranske straže. Člani in meštinstvo se vabijo, da se udeležijo proslave. Vstopnine ne bo.

— RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20. in jutri v nedeljo ob 15.

Abesinska mesta

Aksum, Adua, Gondar, Magdala, Makalé, Harar, Gore in Diredava

Ker se preživlja abesinsko prebivalstvo pretežno s poljedelstvom in živinorejo, se ne gnete po velikih mestih. Abesinska mesta in vasi so kup kamenitih, lesenih, ilovnatih in travnih koč, brez velikih zgradb. Le cerkev dela po navadi izjemno. Addis Abeba, ki ne šteje še niti pol stoletja, ima večje število velikih poslopij. Tisoletna zgodovina črnega cesarstva pa je videla že cveteca mesta s prekrasnimi palačami in v teh mestih se je lahko razvila pomembna kultura.

Tako je bilo mesto Aksum, ki leži 16 km zapadno od Aduae, od prvega do petega stoletja po našem štetju glavno mesto dežele in njeni kralji so se po tem mestu imenovali aksumski kralji. Tu so našli celo vrsto obeliskov, ki najbolje dokazujejo staroegiptski kulturni vpliv. Posebno znamenit je 24 m visoki obelisk, ki kaže vplive sabesjskega gradbenega sloga. Mnogi spomeniki in razvaline so še danes zgornje prece o nekdanji močnatosti Aksuma, ki se je v njem koncentrirala nekoč preko nekdanjega abesinskega pristanišča ob Rdečem morju Aduleja trgovina med Arabijo in Egiptom. V veličastni Marijini cerkvi tega mesta hranijo baje pravo svetopisemsko skrinjo zaveze, o kateri pravijo, da jo je Menelik I., sin kralja Salomona in kraljice iz Sabe, ugrabil v jeruzalemskem templju in jo po dolgem potovanju in skrivanju pred zasledovalci prenesel tja. Še danes se dajejo abesinski vladarji v Aksumu maziliti s svečanimi ceremonijami. Poglavar mesta se imenuje »nebur-eda«, mazilitelj, in ima velik ugled ter moč. Mesto šteje danes 3000 do 4000 prebivalcev in dober del tega števila zavzemajo bogoslovci.

Hise bližnje Aduae se kupičijo okrog treh gričev, na katerih se dvigajo njene glavne cerkve. V 17. stoletju so imeli jezuiti velik kolegij na hribu Fremoni, ki se dviga 3 km dalje na vzhodu. Adua je glavno mesto dežele Tigre, ki bi jo Italijani pred vsem radi spravili pod svojo oblast. Znano je posebno po tem, da so Abesinci tu l. 1578. porazili Turke, 1896. pa Italijane. To sta tako rekoč obe največje bitki abesinske zgodovine v novem veku. Število prebivalstva Aduae se je v teku stoletij zelo spreminjalo, kakršen je bil pač nje politični pomen v teku stoletij. Danes šteje okrog 10.000 duš.

40 km severno od znamenitega jezera Tane leži mesto Gondar, ki ga je dal zgraditi kralj Fasiladas v 14. stoletju. Tu je najti še zelo dobro ohranjene razvali-

ne kraljevskih gradov in palač. Mesto, ki je danes kakšnih 5000 duš, mnogi izmed prebivalcev se bavijo z zlatarstvom, izdelovanjem cerkvenega orodja, glasil in finih tkanin. V Gondarju je veliko cerkev. Mesto je razdeljeno v dva ločena dela. Na višini leži krščanski del mesta, ob potoku pa mohamedanski. Koče mohamedancev se naslanjajo na zidove starih palač. L. 1721. so divji Galci v Gondarju poklali menihi iz Dabra Libanosa.

30 km severno od Addis Abebe leži mesto Magdala, ki je bilo prav tako kakor Gondar nekoč tudi prestolnica dežele, in sicer pod negušan Teodorjem II. Ta je hotel zgraditi tu cerkev, ki naj bi postala središče verskega študija in je dal prenesti zato iz Gondarja eem veliko število starih rokopisov. Kmalu potem pa se je Teodor II. spri z Angleži in je padel po oblegi Magdale l. 1863. Angleži so tedaj dragocene rokopise vzeli s seboj in danes predstavljajo ti rokopisi magdalsko zbirko v Britskem muzeju.

Makale, ki ga baš te dni toliko imenujejo, je zelo važen kraj severne Abesinije, ob veliki cesti, ki vodi v Desie in Addis Abebo. Negus Ivan si je tu izbral svojo rezidenco in si je dal v mestu po-

ljudjano Naretiju zgraditi palačo v italijanskem slogu, ki stoji še danes.

V nasprotju z vsemi drugimi abesinskimi mesti ima Harar, največji kraj v Južni Abesiniji, popolnoma arabsko lice. Med starim obzidejem s številnimi stolpi se gnete kup nizkih bajt, ulice so tesne in vegaste. Mesto je strašno nesnažno, toda njegova okolica, sami skrbno namakani in obdelani vrtovi in polja, je čudovita. Tu pridelujejo posebno banane in kavo. Mesto šteje kakšnih 50.000 prebivalcev, ki so po dobri tretjini Hararci, ostaneček sestoji iz Somaicev, Galcev, Amharcev, Indijcev, Levantinov in Evropejcev, torej iz pristno orientalske ljudske zmešnjave. Harar je središče mohamedancev v Abesiniji.

Med ostalimi kraji postaja Gore v zapadni Abesiniji zavoljo svoje trgovine s Sudanom čedalje pomembnejše. Isto tako velik pomen ima danes tudi Diredava ob železniški prosi Džibuti-Addis Abeba. V Diredavi se etekajo vrtnarski in poljski pridelki Hararja. Zelo številni so v Abesiniji romarski kraji, ki so postali radi velikega dotoka vernih ljudi skoraj mesta. Najbolj znan je med temi romarskimi kraji Dabra Libanos z veliko meniško kolonijo.

Pod novega gospodarja!

Askar sprejema skupno ugreskin domačinov, ki so razobesin belo zastavo, v stan k italijanskemu poveljniku

Dragulji iz Abesinije

Hayotte in Aleksander Stavisky

Tretji dan procesa Stavisky je bil posvečen 155 ponarejenim smaragdom velikega sleparja, ki jih je Stavisky izročil zastavljalcu v Orleansu in za katere je prej zadrževalne listke kakor za pristne žlahtne kamne.

Hayotte, eden izmed obtožencev v procesu, je bil med najintimnejšimi prijatelji Staviskiga in je vedel, da je slepar identičen s skrivnostnim »monsieurjem Alexandrom«. Stavisky je ravnal z njim naravnost bratski. Ko ni bilo Hayotteu še 25 let, mu je poveril oskrbovanje konjušnice z dirkalnimi konji. Hayotte sicer ni imel izkustev v tej stroki, smel pa je gospodariti po mili volji. Zapravil je več stotisoč frankov. Potem je Stavisky poveril Hayotteu vodstvo velikega pariškega operetnega gledališča in varietete. Za ta oder je angažiral zvezdnice iz Budimpešte. Bili pa sta samo dve predstavi, ki sta požrli milijon frankov. S tem so bila finančna sredstva podjetja izčrpana.

Hayottea dolžijo, da je bil glavni pomažak Staviskiga pri goljufiji s ponarejenimi smaragdi, ki jih je slepar zaslužil v Orleansu. Med razpravo o teh draguljih je prišlo na dan, da je skušal Hayotte zaplesti v to afero celo abesinsko vladno. Ponudil ji je smaragde v nakup, toda zdi se da ni dobil odziva.

Obtoženelec je živel zelo razkošno. Z denarjem ga je podpiral Stavisky. V dobi 28 mesecev je izdal samo za krojača 83.000 frankov! Ko mu je predsednik obravnave očital, da je malomarno razpisal denar, se je Hayotte opravičeval, da je moral biti dobro obločen zaradi bližine Staviskiga. Ko je branitelj obdolženca zahteval naj Hayotte izda imena parlamentarnih prijateljev in politikov ki so vzdrževali zveze s Staviskim, je obtoženelec izjavil: »Ti ljudje so prejemali denar od Staviskiga prav tako, kakor jaz, toda na zato ni konj jih ni. To je ravno razlika med njimi in menoj!«

Srčni utrip na filmskem platnu

Avtomatično snemanje srčnega bitja

Na londonski medicinski razstavi, ki so jo otvorili pred nekaj dnevi, zbujajo posebno zanimanje aparat, ki omogoča opazovanje in filmanje utripajočega srca. Anglički lešji obirno poročajo o tem aparatu, ne vedo pa povedati nič podrobnejšega o njegovi konstrukciji. Tako piše poročalec »Daily Telegraph«:

Včeraj sem opazoval človeški utrip. Aparat je nekakšen križanec med hladilno omaro in radijskim aparatom, v njem je opazovalna luknja in v tej se je pojavila majhna, zelena pika. Plešala je in trepetala pred temnim ozadjem in ostavljala za seboj nekakšen bleek, ki je izginjal.

Kadar je prispela pesa na eno stran njihajočega platna, se je pojavila znova na drugi strani, potem je pričela svoje romanje iznova. Vsak takšen pojav pege pomeni srčni utrip. Pacient je ležal na nekem divanu in k njegovim rokam in nogam so priključili žice. To nemirno pego je mogoče tudi avtomatično snemati na film.

Pametna previdnost

V živalskem vrtu v Amsterdamu polagajo krokodilom okrog glave železen ovratnik, da jih na ta način prepeljejo brez nevarnosti za spremljevalce v prezimovališča

Askari na mulah

Slikovita italijanska konjica iz Afrike

Italija bojkotira angleško blago

Modeli z imeni mest v zavojevani Abesiniji

Italijanski poštaradi »Giornale d'Italia« objavljajo seznam predmetov, ki jih je doslej Italija uvažala iz Anglije in njenih dominionov in kateri se poslej v Italiji ne smejo ne zahtevati s strani kupcev, niti ponujati s strani prodajalcev.

Pod zaporo so naslednji predmeti: Volna, klobuki, obleke, dežni plašči, kožuh, čevlji, galoše, bombažne tkanine, nikijski izdelki, železni jekleni in cinasti predmeti, britvice, pohištvo, likerji, dišave, lekarniški preparati, knjige, časopisi in listi. Iz Avstralije je zabranjeno uvažati volno in ovčje kožuhe.

Iz raznih italijanskih mest poročajo, da so vodstva kinematografov odstavila s sporeda vse angleške filme in gledališke

igre. V Rimu sicer še niso segli po teh represalijah, prošlo pa je že do demonstracij proti velikemu angleškemu filmu »David Copperfield«, ki je posnet po istoimenskem romanu pisatelja Dickens. Plakate za ta film so na ulicah prelepili.

Neka velika modna trdnja, ki je doslej imenovala svoje modele s francoskimi imeni, se je prilagodila času ter je imenovala svoje najnovejše kreacije po aktualnih imenih afriške vojne. Modeli se imenujejo zdaj: Asmara, Takaze, Harar, Šobeli itd. Začudenje ga zbuja, da je med modeli tudi topel kožuh, ki so ga krstili za Godžam, po istoimeni abesinski pušavi.

Rusi v Abesiniji

Miška Babičev, letalec Haileja Selassieja

Med Rusijo in Abesinijo so obstojali že pred desetletji prijateljski odnosi. Negus Menelik je bil zvest prijatelj belega carja, obe državi sta si izmenjavali poslanike, ruski general Svedov, ki se je mudil kot vojaški ataše v Addis Abebi, se je z Menelikom tikal in je bil po njem gotovo najuglednejša osebnost v črnem cesarstvu. Mnogo sinov abesinskih odličnikov se je vzgajalo v Petrogradu, n. pr. Tekle Havariate, bivši abesinski zastopnik pri Društvu narodov, ki ima v svoji družini še danes neko Rusinjo, hčer svojih ruskih rednikov, Havariate očelada izmed vseh evropskih jezikov ruščino najbolje.

Tudi sedanjí neguš je Rusom zelo naklonjen, zato ni čudno, da je med njegovimi veljaki tudi kakšen Rus. Najslavnejši med njimi je pač Miška Babičev, negušev letalec. Njegov oče je bil stotnik, ki je prišel kot član ruske vojaške misije pred mnogimi leti v Addis Abebo, danes pa je abesinski dedžasmač (general), častni guverner pokrajine Kafe, negušev učitelj i. t. d. Babičev st. je bil tudi dober prijatelj rasa Makonena, negušovega očeta in se je poročil z neko njegovo sorodnico, hararsko princeso. Starejša hčerka iz tega zakona je poročena s princem Nasibuem, hararskim in ogadenskim guvernerjem ter vojskovodjo, srednja z rasom Getajuem iz Kafe, najmlajša je še dekle, izmed obeh sinov se najmlajši pripravlja za vstop v vojsko, starejši, Miška Babičev, pa je ponos svojega očeta in dežele.

Miška Babičev je služil kot letalec v francoski armadi in se ga njegovi prijatelji tam še danes spominjajo kot ljubeznivega in drznega človeka. Samo po rumenkasti koži in nakodranih laseh mu je videti, da ima v sebi pol amharske krvi. Je ljubljene dvora, žensk in vse dežele, ko je neguš pred kratkim prvič letel, je pilotiral Miška in cesar je pozneje dejal, da se je čutil v njegovem varstvu popolnoma sigurnega. Abesinija ima, kakor znano, le malo letal in še ta so zastarela, toda če izvrstno rabijo abesinski armadi s svojimi poizvedovalnimi poleti in poročevalno službo, če so doslej ušla še vsem zasledovanjem hitrih in modernih italijanskih letal in se ni še nobenemu zgodilo nič hudega, tedaj je to Miškova zasluga in zasluga slovitega zamorskega letalca Juliana, ki je isto tako v službi abesinske države.

Blagoslov

v riževem zrno

Originalen dar je prejel ministrski predsednik in guverner avstralske države Novi Južni Wales Stevens, ki si je v dobi svojega delovanja v tem položaju pridobil simpatije vsega prebivalstva. Te dni je slavil jubilej svojega ministirovanja in vladanja. Ob tej priliki so mu poslali od vespoved veliko častnih darov. Najzanimivejši je pač dar, ki mu ga je poslal muzej Darul-falah v New Delhiju. Poslal mu je - riževno zrno, toda na to riževno zrno je neki umetnik napisal z rdečilo in črnilom 27 besed nekoga blagoslova. Z mikroskopom se da to besedilo izvrstno čitati.

A NEKDOTA

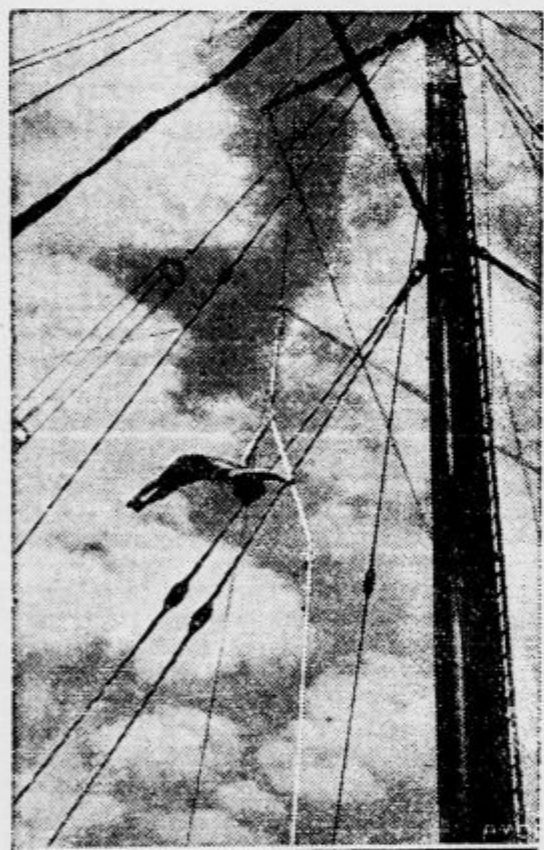
Italijanski ministrski predsednik Agostino Depretis je bil skrajno skromen človek. Nekega dne je prišel do hiše, v kateri je Depretis stanoval, preprosto običen gospod in vprašal po ministrskem predsedniku. »Da,« je dejal vratar, »gospod, ki ga iščete, stanuje tu, in sicer v tretjem nadstropju, prva vrata desno.« Obiskovalec je stopil gor in je našel na nekih vratih preprosto napis: Depretis, pozvonil je. Star mož v copatah mu je odprl in vprašal: »Česa želite?« - »Prosim, naznanite me njegovi ekscelenci, ministrskemu predsedniku Depretisu.« - »To sem jaz sam, A kdo ste vi?« - »Grški kralj,« je odvrnil obiskovalec.

VSAK DAN ENA

»Marička, neki mornar tam gori maha kakor iz uma, prosim zataji se in stori, kakor da ga ne vidiš.« (»Politikena«)

Akrobacija na prekomorniku

Akrobatinja Chrysis de la Grange, umetnica na trapezu, telovadbi v višini 16 m na vrh francoskega prekomornika »Normandie«

Lugansk - Vorošilovgrad

Zaradi prošnje nekaterih organizacij je ruska vlada ugodila pozivu prebivalstva iz okoliša Dona ter izdala dekret, po katerem se imenuje odslej mesto Lugansk Vorošilovgrad.

Radij ustvaril vele mesto

Naselbina na bregu Medvedjega jezera v Kanadi

Na brega velikega Medvedjega jezera v severni Kanadi, tam, kjer je bila še pred nekočjo leti in celo pred nekoliko meseci popolna divjina, se dviga danes vele mesto z vsemi modernimi pritlikalnimi, letalskim in drugimi napravami. Iz vseh delov severnoamerikanske celine roma tja čedalje več ljudi. Radijske omare se je letila vseh teh bitij kakor svojčas lov za zlatom takrat, ko so odkrili ležišča zlata v Klondyku.

Poročali smo že večkrat, da so ob Velikem Medvedjem jezeru odkrili radijsko rudno in ta ruda vsebuje do petnajstkrat več žrgeve prvine nego kjerkoli drugje na svetu. V vsej naglici so organizirali živahen letalski promet, z letali spravljajo izkopano rudno do najbližje, to je 1000 milj oddaljene železniške postaje, od koder mora potovati še 500 milj daleč do najbližjega industrijskega centra, kjer jo predelajo.

Ze l. 1931. je neki Francoz po imenu Gilbert Labine obiskal to ozemlje in izsledil v njem nahajališča radijske rude. Kar je v ostalem baje odkril neki Kanadec že četrsto stoletja prej Labine zavoljo bolezní ni mogel nadaljevati svojih raziskovanj, toda na njegove napore spominja ime novega vele mesta, ki je nastalo v tem kraju in ki so ga nazvali Point Labine. Vsak mesec gre iz tega mesta 40 t rudno preči žuži in te količine pridelajo 4 g radija in tudi veliko množino srebra in drugih kovin. Kanadska vlada

„Ljudsko štetje“ med pticami

Neka statistika britskega državnega naravoslovnega zavoda trdi, da je na vsem svetu nič manj nego 7 in pol milijarde ptic. Na angleškem samem jih cenijo na 200 milijonov, dve tretjini teža števila zavzemajo vrabci.

Po mestih je vrabcev čedalje več in na deželi rase število divjih rac, roparic itd., število slavec, prepelice, liščkov in posebno prepelice pa etalno pada. Ptice selivke, ki odromajo jeseni, nadomeste deloma ptice, ki pridejo pozimi pred hudim mrazom na celini na otočje, kjer je podnebje bolj milo. Poročilo pravi tudi to, da niso beneški golobi, ki so znani po svoji priljubljenosti, v tem pogledu nič več edinstveni. Londonski golobi in golobi po drugih angleških mestih se prav tako človeka nič ne boje.

Spominjajte se CMD

Kulturni pregled

Nov pogled na svet

Fizikalna slika sveta se je v zadnjem času močno izpremenila. Današnje človeštvo je tolikanj zaposleno s svojimi političnimi, gospodarskimi in socialnimi preuklji, da se kaj malo zmeni za prevrate v eksaktnih vedah, kakor sta fizika in geometrija. In vendar smo na teh področjih sodobni revolucionarni spremembi. Einstein je s svojo splošno relativnostno teorijo izpopolnil Newtona, največjega fizika sveta. Samo izpopolnil, pravi skromno v svoji izpovedni knjigi (francoska izdaja: «Comment je vois le monde»). V resnici je podvrnil klasično mehaniko temeljiti reviziji in odpravil iz nje marsikaj, kar se je stoletja zdelo trdno. Tako je namesto gravitacije, o kateri govorijo vsi učbeniki fizike, uvedel zakrivljen prostor — silo, ki je nemara prav tako nepredstavljiva kakor gravitacija. Podoba materije se je močno izpremenila. Kje so atomske teorije prejšnjega stoletja? Atomi so rodili elektrone, elektroni protone, ti pozitroni. Materija je v svojih zadnjih delih sploh prenehala biti materialna. Torej energija? Energija je dal Planck s svojo teorijo novo podobo; uvedel je kvante, nezdružljive kosce energije. De Broglie je prikazal snov kot valovanje. Maxwell je princel nova pojmovanja z elektromagnetno svetlobno teorijo. Se govorimo o etru, toda ta je iluzija, ena izmed mnogih. Na njegovo mesto so stopili novi zapleteni problemi, zlasti problema prostora, ki so dokaj drugačni kakor so bili v Kantovih očeh, in svetlobe, ki se takisto izmikajo okviru klasične fizike.

V kozmologiji je Kant Laplaceova teorija o postanku svetov, ki se vedno velja za dober del našega izobraženstva, omajana v prid teoriji, ki jo je najjasneje postavil sodobni angleški astronom James Jeans. Postanek takih planetov, kakor je naša Zemlja, je zadeva slučajna, kakršna se udeležijo v samotah vesolja ponoviti samo v milijonih let. Zbogom, lepa slika o nestetih obljudenih planetih, ki nam jo je umel tako vabljivo pričarati romantični astronom Camille Flammarion.

V geometriji so se zoperstavile več kot dvatisočletni vladavi Evklida nove teorije Riemana, Lobachevskaja in dr. Problemi četrte dimenzije postajajo že kar popularni, zlasti odkar jih je esejistično obdelal Maurice Maeterlinck, l. t. d. Posledice vseh teh znanstvenih preuklji in revolucij so močno zanimive in še bolj daljnosežne, če jih skušamo vnesti v svetovnonazorski sistem. Dejstvo, da je kavalnost v današnji fiziki vsej zelo omajana, če ne je popolnoma (nekateri jo prav iz svetovnonazorskih interesov krčevito branijo) je filozofsko ogromnega pomena. Medtem ko se je zdelo še ob začetku našega stoletja, da je dokončno spletena okrog človeka trdna mreža neizpremenljivih zakonov in so hoteli celo duševno življenje stisniti v mehanično usodnost, je današnja v obseju naravnih zakonov že sumljiva, da se v doglednem času izpremeni in poljudno praznoverje. Namesto trdnih zakonov sto-

pa slučaj, zaradi tega postaja nemogoče močnejši, četudi šele v daljni bodočnosti.

O vsem tem in še marsičem drugem, kar smo kdaj pa kdaj zasledili v tujih knjigah in revijah, pripoveduje za nas jake univ. prof. dr. inž. Milan Vidmar v svoji nedavno izšli knjigi (Moja pogled na svet, Založila tiskarna »Merkur« v Ljubljani, str. 345). Njegov spis je pri nas prvi poizkus podati v poljudni obliki zaključne slika sveta, kakor jo vidi v najpogostejših fizikalnih in drugih znanstvenih teorijah. Solani duh. Nedvomno je v strnitvi teh teorij v svetovnonazorsko gledanje, to se pravi: v neko celoto in sistem, marsikaj subjektivnega, čeprav morda manj kakor njega dan v brevirju monistov 19. stoletja. V Häcklovih danes zelo preluknjanih »Die Weltanschauung« To pisec sam priznava in zaradi tega je treba sprejeti delo s potrebnim rezervo. Toda pisec relativizem, ki prav za prav odpravlja neskončne možnosti spoznanja in dejanja, ni nič manj zanimiv in idejno utemeljen od vseh drugih podobnih sistemov. Vsi svetovnonazorski sistemi so samo teže in antiteze za filozofijo bodočega človeštva. Kdaj bo začelo to človeštvo, ki se bo lahko upravičeno strmovala svojih prednikov v 20. stoletju — morda z večjo pravico kakor se mi sramujemo krapinskega človeka (čeprav neandertalska kultura še vedno živi na zemeljski krogli)? Dr. Vidmar pravi: »Mi živimo v ranem jutru. Komaj prebujeni strmoimo v porajajoči se veliki dan. Čudovita svetloba grmi, kakor pravi Goethe, z vseh strani. Kaj nam bo prinesel dan? Tisot let je v njem samo sekunda. Manj ko sekunda! Kakšno bo človeštvo opoldne? Kdo ve? Velika noč umika leno zadnje svoje megle in v njih tone počasi živalska naša preteklost. V velikem dnevu nas pričakuje delo. Ves svet bo treba pregledati, prečistiti, popraviti in urediti. Gospodar, človek, ga bo napolnil — s svetlobo, z razumom, z dnevom« (str. 259).

Kakorkoli je treba torej prav za avtorjevega zrelisja sprejeti celotni njegov pogled na svet s filozofsko zavestjo relativizma, je ta knjiga v naravoslovnih področjih izredno zanimiva in podučna. Pisec skusa z nazorno poljudnostjo in nekoliko celo z lirico občutnimi podobami razložiti najtežje in najpomembnejše teorije današnje fizike in drugih sodobnih ved. Izvedbe polara kakor velike kvadre v zgradbo svojega sistema. Doseže nismo imeli nič takega in čeprav rad bi nam po Jeansu in Einsteinu, moram priznati, da me je knjiga mikala bolj kakor mnogi romani. Hčem reči: ne gre samo za stvarno, marveč tudi za obliko. In leda ne bi bilo. Odlično baselo pa ima le svedla strokovnjaki: pričujoče poročilo je bilo napisano samo po dolžnosti literarne kronike, ki si je — kakor velik del čitateljev — začel v dobi prevodne konjunkturi in tolikrat nezanimivih slovenskih novosti močnejša stiva v dobi našega jezika. In ni bil razočaran.

Pavla Golie „Bratomor na Metavi“

Po krstni predstavi v ljubljanski drami. Malo nenavadni, starinski romantični naslov, ki ga je Golie nadel svoji ljudski založbi v šestih slikah — beseda »bratomor« je v socialnih in moralnih relacijah modernega sveta pač že zdavnaj utrpela svoj etični smisel in zvok — označuje delo, ki je vključil svoji odzivni različnosti od vsega, kar smo od našega direktorija drame doslej doživeli na sceni, vendar tako pristno goliejsko. Literarno ustvarjanje Pavla Golie nam je dalo dober pester, obsežen repertoar od liriki in groteske pa do pravljice, komedije in satire. Ko smo tokrat od njega dobili še ljudsko tragedijo, je njegovo delo ohranilo domačo vso svoje značilne posebnosti. Dejanje, ki priča o borbi dveh kmečkih sinov za zemljo: je pisatelj ubral na struno svoje tople, socialno razgledne humanitete, in ko je na koncu na shaksparsko neizprosen način zart ves rod na Metavi, izvzorni igra v oporoki umirajoče gospodarice v idejo, ki je za našo kmečko miselnost in ambicij v resnici več kot nenavadna: iz strahotnega spoznanja, da je popelje po zemlji privedel njenega otroka do najtežjega zločina, zrase njena volja, naj Metava pripade tistim, ki brez zemlje in brez vsega hodijo po svetu, da bi v sreči in ljubezni delali in živeli na nji. S tem zanimivim in aktualnim, za njegovo človečanstvo in svetovnjakso usmerjenost nadvse značilnim geslom, ki neprisiljeno, pogumno daje prednost skupni lastnini pred individualno, je Golie v zaključku prešel ob svoji zgodbi, ki se ves čas giblje v luči tradicionalnega romantičnega realizma, in je dal delu izraziti simboličen poudarek.

Realizem igre, ki kaže vsa znamenja, kakor da je prepisana iz življenja, se od začetka do kraja prepleta z lepo, od preproste resnice odmišljeno poezijo. tako da moramo »Bratomor« brez dvoma prišteti k najlepšim vrstni našega ljudskega odrskega slovestva. Toda prav ta pesniško svobodnega način obravnave čisto realističnega motiva je po vsej priliki kriv, da so v celotni izgradnji dejanja in oseb ostale nekatere razpoke, ki občutno motijo enoten vtis. Karakteristika obeh osrednjih oseb, bratov Andreja in Aleša — prvi je veder, delaven, samo malo čez mero lahkomiselni fant, drugi pošten, svetlohladni, vase zakrknjen in pogolten — iz katere se razgiblje vsa založirja, je vendarle malo preveč enostranska in tako se zdi tudi konflikt med njima življenjsko in idejno premalo utemeljen. Pisatelj sprito romantične oblike, v katero je odel svoje delo, pač ni hotel tajiti svojih simpatij in antipatij, ko je v veseljem Andreju odkril dragocenega, svobodnega, iz cela življenjskega mladega človeka, potožni, neprikopno vpleteni, sam zase snujoči Aleš, ki na koncu dvigne roko na svojega brata, da ga oropa posestva, pa mu je zrasel v najgrob in najbednejšo potvoro človeškega bitja, kar smo jih kdaj videli iz domačega slovestva na odru našega Narodnega gledališča. Prav vloga verskega čustva, ki je pač eno osrednjih čustev cele založirje, je v gradivu ostala neizoblikovana in nerazčiščena. Igra napravljala sprito do skrajnosti neipatične oboje figure religiozno in moralno zajete, da Aleš v svojem prvem delu odločen vtis protikonfesiionalno tendenčnega komada. A ko dejanje zraše v umoru do svojega viška, se iznenada prevrže v nasprotno smer in

vsu v resnici globoko nakazana etična problematika se na povsem novistični način razreši v sicer razumni, človekoljubni, a vendarle plehki tezi vsakega župnika, ki da morilec odvezo. Značilno za pisateljev odnos do kmečkega ambijanta, ki ga slika, je vsekakor dejstvo, da svoje igre nikakor ni lokaliziral, temveč ji je dal raji nekakšen tople, na rahlo meščansko predahljive literarne timbre.

Delo je v režiji Cirila Debeve, ki je z diskretnim razumevanjem podčrtal resnobi ton, dosegljivo pri občinstvu prav navažen sprejem. Marija Vera je v stari gosposkari na Metavi ustvarila podobo skrbne, ljubeče, a vendar tudi v ljubezni razumne in računajoče matere, ki je resnično veličastna v svojem poslednjem spoznanju in razočaranju. Levjar je v Andreju doživel visokega, širokoplečnega, iz vse duše razmejanega kmečkega tanta — njegova izpoved v četrti sliki spada med najlepše in največje, kar je dala vsa založirja. V vlogo potvora Aleša je Kralj položil velik, premišljen, vsega spoštovanja vreden napor, dasi ni mogel napraviti človega iz njega. Danilova je odigrala sosedovo Metko, glasu srca in kmečkemu računu z zemljo predano nevesto med obema bratoma, z vso realistično vernostjo, le da je njena podoba iz teksta sive, premočno premočno jasna in verodostojna. Neposreden, življenjsko resničen je bil Skrbinskih stric Ambrož. Izmed ostalih oseb, ki so po večini samo ilustrativnega značaja, je Gregorin s toplim življenjem upodobil župnika.

Zapiski

J. Hajzman, V skupni fronti z Jugoslovani. V založbi pujske Jugoslovanske — češkoslovaške lige je izšel za letošnji 38. oktober slovenski prevod 11. poglavja iz knjige Jana Hajzman »Mafie v romah«. Prevod je priredil znani javni delavec, ravnavatelj pujske gimnazije dr. H. Kovačič, ga prvotno objavil v »Mariborskem večerniku Jutrca«. O vojnih spominih znanega češkega publicista in našega dolgoletnega sodelavca Jana Hajzman smo v »Jutru« že ponovno poročali. Poglavje, ki je izšlo šele v slovenski izdaji, obravnava stike češke mafije z Jugoslovani, zlasti se s Slovenci. Iz njega bo lahko izvedela tudi širša slovenska javnost za tih, požitljivo delo, ki so ga izvrševali med svetovno vojno slovenski sodelavci protiaustrijske mafije, naši napredni politiki dr. Gregor Zverjav, dr. Albert Kramer, Adolf Ribnikar, dr. M. Brezgar in dr. Vsekar je prav enaštvo poglavje Hajzmanovih spominov na mafijo dokument sodelovanja med Čehi in Jugoslovani v najodločilnejših letih naše skupne zgodovine. Dr. Kovačič je tedaj dobro storil, da je populariziral med nami Hajzmanove spomine, ki bi bili vredni tudi obširnejšega izvešča. Prireditelj je z opomba, mi pod črto olajšal slovenskemu čitatelju čitanje teh politično zelo zanimivih spominov.

Poslanica mitropolit Petra I. važen vir za zgodovino Črne gore, je v zajetni knjigi na 261 straneh izdalo Cetinjsko zgodovinsko društvo.

Razstava Ipolita Majkovskega v Zagrebu, V Ljubljani izza dveh letošnjih razstav znani dalmatinski slikar Ipolit Majkovski je

založila v Zagrebu s. n. izd. Ulrich večjo razstavo Ipolita Majkovskega. Predgovor kataloga je napisal pesnik in dramatik dr. Ante Tresić-Pavičić iz Splita. — O Majkovskem so priobčile »Novosti« v številki z dne 3. t. m. članek Franja M. Fuisa »Impresije sa jedne izložbe«. Pisec poveličuje Majkovskega kot pesnika lepote in pejzažista našega morja, slikarja naših vedrih, močnih, čisto tudi divjih, mističnih morskih fjordov. Kakor nam poročajo, vzbujajo razstava zanimanje občinstva.

Studijo o prozi Borisa Pasternaka, enega najpregnantnejših ruskih pesnikov zadnjih dveh desetletij, priobčijo iz pera Romana Jakobsona praška »Slavische Rundschau«. Pisec studije, na Češkem naturalizirani Rus, je eden zanimivejših čeških predstaviteljev ruske formalistične šole, ki je zelo oplojda literarno vedo, zato je njegova analiza Pasternakove proze vredna pozornosti. V istem zvezku »Slavische Rundschau« sta tudi objavljeni razpravi S. M. Studenckega o poljski karakterologiji in Zdenka Wirtha o češkem steklu. Obsežnejši prikaz je posvečen Vinaverjevemu predavanju o duhovnih tradicijah Sabca, čigar značilne izsledbe objavlja praška revija pod naslovom »Geistiges Antlitz serbischer Kleinstädte«. Dr. Škora ocenjuje dve

Gesemannovi in ena izmed njegovih del o Črnogorcih.

Pecija Petrovič je dovršil novo dramsko delo z naslovom »Bečaršusa«. Je to spevoigra s sevdalinkami in plesi.

Stefana Zweiga novela »Amok« je izšla v hrvaškem prevodu pod naslovom »Pismo nepoznate žene« obenem z vrsto drugih izbranih Zweigovih novel.

Mladinsko izdajo pravljice Haruma el Rasida prinaša s ilustracijami V. Zerdnškega najnovejši (52.) zvezek mladinske knjižnice »Zlatna knjiga« (Beograd, Kohn).

Pearl S. Buck, ena najuspešnejših ameriških pisateljic, je pravkar dovršila svojo kitajsko trilogijo, čije prvi del (Dobra zemlja) imamo tudi v slovenskem prevodu. Tretji del se imenuje »A House Divided«. V Ameriki se vsi trije deli prodajo v eni knjigi in predstavljajo, kakor piše neki kritik »eno najzanimivejših del vseh narodov. Vizori in značaji so v glavnem kitajski, vendar je zanimanje za nje elementarno in splošno človeško«. Tako je končano največje prireditveno delo, ki ga je pisal belopoliti avtor o kitajskem svetu in življenju. Pearl S. Buck se je prav sedaj ločila s svojim možem, ki je bil protestantski misionar na Kitajskem.

S P O R T

Tekme za podsavezni dan

Prešlo je v običaj, da si podsavez rezervira po en dan spomladi in jeseni. Jutri je na vrsti jesenski termin.

Seštevljen je spored, ki bo gotovo zanimal naše nogometno občinstvo. Po dosedanjih skušnjah se je podsavezna uprava izognila prireditvam v masah in se omejila samo na take, od katerih se lahko pričakuje nekak materialni efekt. Spored se glasi:

Ljubljana. Na Jadranovem igrišču se bosta sestala ob 10. lokalna rivala Jadran in Reka. V prvenstvu je Reka zavežala drugo mesto, Jadran se je moral zadovoljiti s srednje tabele. Morda bo Trnovčanom uspelo v prijateljski tekmi dokazati, da ne zaostajajo za Vičani? Predtekmo bosta odigrala naraščaja Jadran in Ilirija, to je še poslednja preostala prvenstvena tekma drobiža.

Istčasno bosta igrala na Slovanovem igrišču Hermes in Slovan. Slovanovec se v prvenstvu prišli na prvo mesto in bi radi pomerili svoje moči s prvotrajnim moštvom, da se vidi kako je pravzaprav razmerje sil med drugim in prvim razredom. Podsavez jim je utegnel in jim dal v siškarih primernega protivnika, ki jih bo gotovo prisilil, da razvijajo vse moči.

Popoldne bo na igrišču Primorja srečanje med Ilirijo in Primorjem. To jesen so tako srečanja nekak pogosta. Zdi se, da bo to poslednje, takorekoč za slovo in najbrže za daljšo dobo. Vsaj eno moštvo, po vsej priliki Ilirija, se bo kvalificirala za tekmovalje v ligo in potem grede pota domačih rivalov narazen. Zadnja njuna srečanja so povzročila obilo komentarjev, jutrišnja tekma naj reši tudi vprašanje, ali so bili na mestu. V predtekmi igrajo juniorji s Poljan proti črno-belim. V prvenstvu vodijo Marsovec z eno točko pred Primorjem. Niti ene tekme niso zgrubili, v dveh neodločenih so utrpeli zrubo dveh točk. Črnobeli so doživeli poraz od Marsovec in en neodločen rezultat. Borba vodilnih juniorskih moštev ne bo brez interesa.

Maribor ima na sporedu brzoturnir treh klubov.

Celje postavi v borbo vsa štiri moštva. Ptuj pa ima na sporedu domač derby. Tekma v Čakovcu je na prošnjo ČSK preložena na 17. novembra.

Tek Uedinjenja

ASK Primorje priredi 1. decembra internacionalno propagandno lankotletsko tekmovalje po Ljubljani in preko ljubljanskega gradu »Tek Uedinjenja« v proslavo 17-letnice državne in nacionalne Uedinjenja. Start ob 11.30 dopoldne.

Tekmovalje se imenuje »Tek Uedinjenja« in se vrši vsako leto ob določenih urah, 11.30 dopoldne 1. decembra kot sportsko spominska proslava Uedinjenja.

Tekmovalje se vrši po dveh različnih progah s skupnim startom pred Narodnim domom, Aleksandrova cesta in skupnim ciljem Istetom.

Tekmovalne proge so naslednje:
A). Prva proga (daljša): Tyrševa c., Tavčarjeva ul., Krmenskega ul., Resljeva, Kopitarjeva, Krekov trg, Studentovska, Na okopih, Grad, Pot na Grad, Karlovska, Privoz Prule, Trnovski pristan, Krvavski nasip, Čojzova, Emonska, Vekova, Kongresni trg, Selenburgova in Aleksandrova c. do Narodnega doma. Dolžina proge cca 5.000 m.
B). Druga proga (krajša): Tyrševa c., Tavčarjeva, Miklošičeva, Marjin trg, Stritarjeva, Mestni trg, Stari trg, St. Jakoba trg, Trubarjeva ul., Čojzova, Emonska, Vekova, Kongresni trg, Selenburgova, Aleksandrova do Narodnega doma. Dolžina proge cca 2700 m.

Tekmovalci se delijo v naslednje kategorije:
1. Vojska, 2. člani Saveza Sokola kr Jugoslavije, ki niso verificirani za sportna društva (člane JLASA), 3. neverificirani atleti do 1. 1914, 4. neverificirani atleti 1. 1914, 1915, 1916, 5. neverificirani atleti 1. 1917, 1918, 1919, 6. juniorji 1. 1917, 1918, 1919, 7. juniorji 1. 1920, 1921, 1922, 8. seniorji že plasirani na progah preko 800 m., 9. seniorji še neplasirani na progah preko 800 m. Atleti rojeni 1. 1917 in mlajši ne smejo tekmovali v disciplinah, omenjene pod A. (dolga proga).

Tekmovalje se vrši po pravilih JLASA. Pravico nastopa imajo vsi verificirani, neverificirani atleti, kakor tudi oni, ki se nahajajo pod zabrano nastopa zaradi prehoda ali kazni.

Prijave z priloženo prijavnino Din 5.— za neverificirane atlete, Din 20.— za verificirane atlete (inozemski atleti so oproščeni prijavnine), je poslali do 30. novembra ob 12. na naslov: ASK Primorje, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1. MI. nadstropje.

Prijave brez priložene prijavnine se ne sprejemajo. Naknadne prijave se sprejemajo še na dan samega tekmovalja eno uro pred pričetkom, in sicer proti enojni prijavnini v kavnari Emona.

Nagrade: prvi trije v vsaki kategoriji: diplome. Zmagovalec na daljši progi si pridobi prehodno darilo, ki si ga mora

prirediti trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. Zmagovalec na krajši progi si v prehodno last pridobi pokal g. Ribe, ki ga branijo: 1. 1931, Osrin Miran, 1. 1932, Srakar Franc (oba SK Primorje), 1. 1933, Lajpusan (Viktor Dacia, Bukarešta), leta 1934, Srakar Franc (ASK Primorje). Prehodno darilo bana dravske banovine za zmagovalec na daljši progi brani: za leto 1934, Brucan (SK Ilirija).

V slučaju, da tekmujejo tudi inozemski tekmovalci, bo prireditelj razpisal darila za po tri prvoplasirane atlete na mlajši in krajši progi neglede na kategorije. Ta darila pridejo takoj v trajno last zmagovalcev.

Službene objave LNP

V roku treh dni imajo dostaviti savezne izkaznice z odjavami: Mars za Zavrla Ivana, Jadran za Pleška Antona, Zalog za Butaro Antona.

Zavrne se protest Korotana-Kr. proti verifikaciji tekme Atletiki-Koročan z dne 8. septembra t. l. na podlagi mišljenja s. o. ni razloga za razveljavljenje tekme.

Na podlagi sodniških poročil z dne 3. novembra se predajo k. o.: Trepiš Miro, Jadran, Lavrič Mirko, Retie, Koren Josip, Kovinar, Knifje Josip, Bratstvo, Gabrček Franc Radomil, Janežič Frank, Domžale; k. o. se predstava s takojšnjim suspenzom: Globočnik Marjan, Marolt Viktor, oba Jadran.

U. o. se preda Ilirija, ker ni oddala postavne moštva na tekmi Reka-Ilirija 3. novembra; obenem se poziva, da v roku treh dni postavo moštva naknadno dostavi podsavezu.

Verifikacija prvenstvenih tekem: 8. septembra Atletiki—Koročan 4:0; 15. septembra Slovan—Jadran 3:0; Grafika—Mars 1:0; Reka—Svoboda 1:0; Celje—Hermes 2:1; Moste—Slavija 0:3; Zalog—Mladika 1:3; Svoboda—Sora 4:4; Domžale—Mengeš 11:0; 22. septembra Jadran—Mars 5:0; Slovan—Koročan 3:1; Svoboda—Grafika 0:3; Sloga—Reka 2:4; ČSK—Maribor 4:0; Slavija—Brod 2:2; Moste—Zalog 2:0; Bratstvo—Svoboda 6:0; Sora—Radovljica 3:3; Radomlje—Mengeš 3:0 p. f.; Domžale—Disk 0:3; Ptuj—Gradjanski 1:0; Mura—Lendava 2:1.

Iz smuško—tehničnega odbora JZSS. Smuško—tehnični odbor poziva vse tekmovalce, da se redno udeležujejo olimpijskih treningov. Nedeljski olimpijski trening se vrši s smuškimi palčkami. Zbirališče točno ob 7. pred mitnico na Celovški cesti.

Slalom klub 34. Tehn. osek. Obveščamo vse tekmovalce, tudi juniorje in naraščajo, da bo danes prvi redni sestanek ob 18.30 na vselejnju. Važno radi treningov in zdravniškega pregleda. Po sestanku bo prva gimnastična ura. Prinesite s seboj teledavno obleko in copate. Pridite točno in polnoštevilno!

Smuč, klub Golovec Štepanja vas—Mošte ima 10 t. m. ob 9. dopoldne redni občni zbor v gostilni Kregar v Štepanji vasi. Člani in vsi prijatelji zimskega sporta vabljani.

Iz OO v Trbovljah. SK Triglav, Hrastnik naj se javi po pooblaščenem delegatu na seji O O 11. t. m. ob 18. Dask in Trbovlje postavita po 5 rediteljev za tekmo Amater — Retje.

SK Slovan. Vsi igralci I. moštva naj bodo v nedeljo ob 9. na našem igrišču. Igra se s Hermesom za podsavezni dan. Kolarič naj pride sigurno.

SK Reka. Danes ob 18. sestanek vseh nogometašev v gostilni, konzuma na Gluhcu. Sestanek strogo obvezen za prvo moštvo.

S. K. Mars. Juniorsko moštvo naj se javi v nedeljo ob 13. na igrišču Primorja. Kdor ima opremo, naj jo sigurno prinese s seboj. Sercer sigurno.

STK Moste. Drevi ob 20. strogo obvezen sestanek vseh nogometašev, kdor izostane, ne pride povsem za nedeljske tekme.

Službeno iz SO v Celju. Delegirajo se v nedeljo 10. t. m. ob 13.30 k tekmi Olimp: Jugoslavija s. s. Reimprecht in stranska sodnika Pietersen in Stoklas, ob 15. k tekmi Celje: Atletiki pa s. s. Vebbe in stranska sodnika Hrastnik in Mahkovec. Obe tekmi bosta na Glaziji.

Celjski nogomet. Jutri, na podsavezni dan, bo ob 13.30 na Glaziji tekma Olimp: Jugoslavija, ob 15. pa Celje—Atletiki. Tekme Ilirija: Atletiki ne bo.

Vsak naročnik je zavarovan za 10.000 Din

Nekoliko metrov tega tankega traku vam bo prihranilo gotovo polovico kuriva!

Windfix

Jug. pat. pusteno-kovinsko brtvlilo za okna in vrata
A. Hrlič, Zagreb, Gajeva 20
Zrnc Franjo — Ljubljana
KOPITARJEVA ULICA 1.

Iz Goriške in Istre

Kampanja proti sankcijam. Akcija proti sankcijam se po vsej Juljski Krajini kakor v ostalem tudi po drugih pokrajinah nadaljuje z vso ostroostjo. Listi, ki objavljajo serije člankov o omejitvi uvoza iz držav, ki sankcije izvajajo, so prišli tudi na razne več ali manj zanimive domiske. Tako je »Corriere Istriano« objavil članek pod naslovom »Dante... in sankcije«. V njem je zbral vrsto citatov iz »Božanske komedije«, ki jih je med seboj primerno povezal, tako da so dobili povsem sodoben pomen. Zanimiva sta zlasti dva citata, ki jih pulsko fašistično glasilo podaja takole: »Rim, slava sveta«, je doživel, da mu je živa pravico izkazala čast, da da duška svojemu sovraštvu« proti »Anglu« zaradi njegovega krivičnega gospodstva nad podvrženi narod.

V trgovinah so se med tem pojavili napi. si: »Boj sankcijam!« — V tej trgovini se ne prodaja blago držav, ki izvajajo sankcije proti Italiji! Tudi posamezni sindikati so izdali okrožnice, v katerih pozivajo svoje članstvo, da prične borbo proti sankcijam. Pred dnevi je lastnik kavarne »Alla posta« odpovedal vse izostale liste, zaradi katerih je imel v ostalem zelo mnogo stroškov. Kmalu so mu sledili še drugi in nazadnje je sindikat hotelirjev, kavarnarjev in gostinčarjev izdal splošno odredbo, po kateri se inozemski listi v kavarnah in drugih lokalih odpravijo. Tudi v mesnicah sta bili pretekli tork na prodaj samo perutina in divjačina. Listi z zadovoljstvom ugotavljajo, da se je sklep vlade izvršil brez posebnih odredb pokrajinskih in lokalnih oblasti.

V ostalem so pokrajinski intersidikalni odbori v Gorici, na Reki, v Puli in po drugih pokrajinskih glavnih mestih izdali slične odredbe kakor v Trstu glede omejitve konzuma tujega blaga, glede borbe proti spekulantom in proti konzumentom, ki kupujejo živih in drugo blago na zalogo.

Drobne novice

V Trstu sta se poročila uradnik Danči Novak in gđ. Palma Milkovičeva. Čestitamo!

Trije napadi. Pred kratkim se je vrnil iz Nemčije v Gorico neki Kržman. Kmalu po njegovem prihodu ga je napadla ekupacija neznanec in ga prisilila, da je izpil kozarec olja. Dva tak napada sta bila izvršena tudi na nekoga prodajalca česopisov, ki je po rodu Kalebž in na nekoga Barkovljana.

V Idriji so učenci 5. razreda ljudske šole te dni zbrali nekaj zlata in ga poslali: goriskemu pokrajinskemu tajniku fašističnega stranke. Učitelj Giordani je dodal pismo, v katerem so se podpisali vsi učenci, ki so darovali zlato. Med njimi je tudi 11 letni Ivan Repulac, katerega oče je pred leti v konfinciji na lparških otokih umrl.

V St. Petru na Krasu so pred dnevi v prisotnosti avstrijskega vojvode otvorili novo veliko žago družbe »Sicac« iz Trsta.

V Knežaku je fašistično združenje trgovcev odstavilo svojega dosegljivega zastupnika za knežasko občino trgovca Antona Mihelja. Očitajo mu nediscipliniranost in nerazumevanje fašističnih spremljenj v sedanjih časih.

V Vrhopolju pri Kozini je že 23. avgusta sredi noči izginil 55 letni Jože Ražan. Od tedaj ni za njim nobenega sledu. Njegova družina ga je iskala zaman. Tudi preiskava karabinerjev je ostala brezuspešna.

Pulski občinska uprava je odobrila proračun za prehodne poslovne leto. Za zgraditev novega učiteljskega bode najeli 2. milijona lir posojila pri pulski hranilnici. Dvig bodo amortizirali v 35 letih. Posebna postavka v proračunu je določena za ljudsko šolstvo, ki bo 21. aprila prihodno leto. Občinski upravni odbor je v ta namen kreditiral 150.000 lir. V splošnem so se redni izdatki po novem proračunu v primeri s sedanjim zmanjšali za 95.5, izredni pa povečali za 228.4 tisoč lir. Proračun je v ostalem uravnotežen.

V Trstu je bilo meseca oktobra prodanih 89 hiš in drugih stavb za 5.848.000 lir, od teh 52 za 1.776.000 lir v tržaških predmestjih. Hiše so se prodale povprečno po 20 do 50 tisoč lir. Najraje je bilo sklenjenih 43 hipotekarnih posojil za skupno zneska 1.671.000 lir in 26.990 svirskih frankov. Od teh odplače 25 posojil v znesku 665.000 lir na hiše v predmestjih. Posojila so se dajala največ v zneskih do 20.000 lir. Ob

H. E. Werner:

Mr. Thorsten hoče boji!

«Mr. Thorsten?» se je v veži hlastno obrnil k vodji sprejemne pisarne.

«Uro bo, kar je prišel. V svoji sobi je, gospod!»

Tajnik se je kratko zahvalil, nato pa — nekaj korakov pred ostalimi tremi — jadrno krenil proti stopnicam. Zadnji se je vzpel nanje komisar, ki je že komaj brzdal svojo nestrpnost in razdraženost.

*

Douglas Thorsten je sedel v globokem blazinjaku.

Bela obveza mu je ovijala čelo. Njegov blede obraz je pričal, da so ga bili minuli dnevi dokaj huje prizadeli, nego je hotel pokazati.

Ko so prišleci vstopili, je nekam s težavo vstal in jim z bledim nasmeškom pokimal: «Hvala vam, gospodje, da ste ustregli mojemu vabilu!»

Nato je vprašujoče pogledal Heintzeja: «Kaj ne, vi ste tisti gospod komisar, ki sem prejle po telefonu govoril z njim?»

Heintze je udaril pokimal: «Moje ime je Heintze.»

Thorsten se je spustil nazaj v naslanjač: «Izvolite sesti, gospoda.» Oči so mu romale od enega do drugega in se nazadnje ustavila pri Arntsterju. Zmajal je glavo, kakor da bi ga hotel rahlo pokarati: «Lepe reči počenjate, prijatelj.»

«Pardon», mu je segel Heintze v besedo in nestrpno mahnil z roko: «Sodim, da mi želite pojasniti svoje zagonetno izginjenje — in pred vsem, da mi hočete povedati imena svojih ugrabljenj.»

«To pojasnilo seveda dobite, gospod komisar! A takoj vam mo-

ram povedati, da sem šele davi iz časnika in iz ust svoje hčerke zvedel, da je Arntster prijet.»

Thorsten se je nekoliko oddahnil. Videti je bilo, da mu dela govorjenje težavo.

«Arntster je namreč — moj zasebni detektiv — bivši agent Pinkertonove tvrdke, ki sem ga vzel v službo.»

«Tako —» je dejal Heintze, ne da bi Bog si ga vedi kako osupnil nad to novico, ki ga očitno ni bila našla nepripravljenega. «Hm. Torej vaš zasebni detektiv! To ga odvezuje suma, da bi bil v zvezi z vašim ugrabljenjem.»

Thorsten je lahno zakašljajal. Bilo je, kakor da bi hotel skriti smehljaj.

«Narobe. Arntster je bil tisti, ki je po atentatu povzročil moje izginjenje!»

«Kaj?» Komisar je nehoti poskočil, nato pa zmajal z glavo in sedel nazaj. «Priznati vam moram, da se mi zdi to pojasnilo vse drugo, samo pojasnilo ne!»

«Trenutek, gospod komisar! Potrudil se bom, da vam vse razložim! Kakor vam je Wessentin nemara povedal, je bilo tu v Nemčiji že nekaj naklepov zoper mene. To je, najprej so se obračali proti moji aktivki, a potem so se lotili tudi mene samega. Začelo se je v hotelu — s tistim zastrupljenim vinom.»

«Vem!» je nestrpno pokimal Heintze.

«To je bil prvi naklep zoper moje življenje. Drugi — s samokresom — se je dogodil naslednje dopoldne na Lipski cesti. Nekdo je streljal name in me zadel — na srečo me je samo oprasnil po čelu — a vendar toliko, da sem omedlel. Avtomobil se je zaletel v izložbeno okno.

In tedaj je nastopil Arntster. Že v Newyorku, kjer se mi takisto ne manjka sovražnikov, je bila njegova naloga, neopazno varovati moje življenje. Preden sem se tisti dan odpeljal na konferenco, sem

mu po telefonu naročil, naj mi sledi v drugem vozu. Glede na poizkus zastrupljenja se mi je zdelo to potrebno.

Tako je bil Arntster priča napada. In zdaj je ravnal po svoji glavi. Naložil me je v svoj avtomobil in me, ko je videl, da rana ni težka, zapeljal v neki sanatorij v Grunewald. Tam sem se zavedel. Naročil sem mu, naj sporoči hčerki in Wessentinu, kje sem, a kakor vidim po davišnih časniki, tega na žalost ni storil.»

In zdajci se je obrnil k Arntsterju. Lahna nejevolja mu je drhtela v glasu: «Zakaj se niste ravnali po mojih navodilih in zakaj ste povzročili vso to nesrečno zmešnjavo, človek!»

Detektiv se je nasmehnil.

«Da, vidite, Mr. Thorsten, mislil sem, da bi vaši nasprotniki utesnili v sanatoriju ponoviti poizkus, ki se jim je bil na Lipski cesti ponesrečil. Zdelo se mi je, da to najlažje zabranim, če vaše bivališče popolnoma zamolčim in vse do razkrinkanja vaših sovražnikov, ki sem ga hotel med tem doseči, pustim, da vas imajo za izginulega...»

Heintze mu je z jeznim vzvikom segel v besedo. «Neumnost! — Mar niste pomislili, da spravljate s tem policijo na krivo sled — da, celo na svojo lastno? In potem, zakaj niste vi, Mr. Thorsten, že kar po prvem napadu začutili potrebo, da bi se bili obrnili do policije za pomoč?»

«Za to sem imel važne razloge», je odvrnil Američan, mirno kljubujoč komisarjevemu predirljivemu pogledu.

Komisar je nejevoljno trenil z glavo. «Seveda je vaša pravica, da molčite o teh rečeh! A gospod Arntster bo vsekako tako prijazen, da mi pojasni, zakaj je tudi po svoji aretaciji še molčal o resničnem stanju stvari.» Njegov glas je mahoma dobil grozečo piker zvok. »In vi, gospod Wessentin, mi pač gotovo tudi poveste razloge svoje samoobtožbe, ki se je tako malo ujemala z resnico!»

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Boljšje dekle

možica, večja tudi nekoliko serviranja s znanjem nemškega jezika, za manjši pension v Sisku. Iščem. Ponudbe v sprejemni pisarni na naslov: Marija Umek, Siska, Kumiševa ul. 32. 24753-1

Mlajšo frizerko

Iščem v železni oddelku. Nastop takoj. Pitar Kos, Kranj, Priljubljana, 24733-1

Uradnik

dr. nameščene, računsko stroko ali se čili v poklicu, živijo v Novem mestu, dobi stalen zaslužek za eno uro revizijskega dela dnevno. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Nadzo. ilovc. 24756-1

Mesarski pomočnik

več sekana in prekajalstva, za lastno obrt, dobi mesto. Poljanec: Wolfova ul. 12. 24730-1

Službe išče

Vsak beseda 50 par; davek Din. za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospodinja

lobova, izvrstna kuharica, skrbna in zelo skrbna, gre k samostojnemu gospodu gospodinjiti. Zgodovila vestnost, snago in točnost. Ponudbe pod šifro »Vzorna gospodinja« na o. o. odd. Jutra. 24753-3

Brivski pomočnik

dobro delavec, star 32 let, želi službe. Nastop takoj. Franjo Zelnik, Novska. 24730-3

Služkinja

pridna, poštena, išče službo za popoldnevo. Poizve se vsak dan od 10—12, Dvorakova ul. 3/III, levo. 24746-3

Frizerka

dobro moč, išče službo v boljšem salonu. Naslov: Salon »Ema«, Split, Dolna Cesta 4. 24752-3

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Ves penast je stekel oče domov in vsi ljudje na ulici so se mu smejali. Prav tedaj se je vrnil tudi Jakec, blaten od glave do nog. »Paglavci zanikarni! Mrčina malopridna!« je besno zakričal oče. »Še v grob me boš spravil! A to pot je konec!»

Kampa, kam?

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pozor!

Pripelja je nova pošiljka prvovrst. letošnjega dalmatinskega vina. Se priporoča Restavracija »Lejda«. 24732-18

Dajenci (ke)

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

sprejme športna trgovina v Ljubljani. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod šifro »Pošten vajenec«. 24754-44

Učenko

ki dobro poje, iščem takoj za boljšo damsko kapelo. Pismene ponudbe s fotografijo na Goljak, kapelnik, hotel Union, Kranj. 27084-44

Zasluzek

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Razpis

Krajinski šolski odbor v Dobu pri Domalah razpisuje oddajo mizarskih, kleparskih in drugih del pri nadaljnji gradnji nove šole v Dobu na dan 10. decembra 1935. Vsi tozadevni pogoji so razvidni na oglasni deski občine Dob. Te sroškega načelnika v Kamniku in v Ljubljani. Krajinski šolski odbor v Dobu pri Domalah. 24751-3

Živali

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ovčjaka prodam

nagrajenega s štirimi nagradami za lepoto in policijsko dresuro, za ceno Din 2.000. prodam radi nabave lovškega psa. Kunc, Grosuplje. 24330-27

Sove

uralske kozarce, ukrošene za lov, in tuljke prodam. M. Juranc, Ribnica, Dol. 24661-37

Pouk

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nemščino

od osnovnih začetkov do popolnega obvladavanja počne profesor dr. Siroboda. Tavcarjeva 1. 24734-4

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus

napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettchen) »Ka pot. Pribrani delo in čas. Brez zadolžbe. Dobiva se v trgovinah z izdelki Schneider & Verovšek Stupica. Breznik Erjavec, Zalta & Co. — vsi v Ljubljani. Rok Arnar v St. V. D. Omerca v Kranju. D. Rakusich v Celju in Andraščiča, Lota v Mariboru. 2463-6

Pozor mizarji!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettchen) »Ka pot. Pribrani delo in čas. Brez zadolžbe. Dobiva se v trgovinah z izdelki Schneider & Verovšek Stupica. Breznik Erjavec, Zalta & Co. — vsi v Ljubljani. Rok Arnar v St. V. D. Omerca v Kranju. D. Rakusich v Celju in Andraščiča, Lota v Mariboru. 2463-6

Naprodaj je

1 steklena omara, 3 veliki ogledali, 1 lepa, velika drevesnica in razni drugi predmeti. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24730-6

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

10 km tračnic

profila 9 ali 12 kg samo za jako nizko ceno kupimo. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Priloznost« na o. o. odd. Jutra. 24532-7

Hrastove prage

vseh dimenzij kupimo. Dajemo precejšnjo ceno. Poizve se na normalno prodajo. Poizve se na »Priloznost« na Propaganda d. d. Zagreb. Jelačičev urg 5. 24640-7

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kompletna spalnica

v staronemskem stilu, poceni napredaj. Alekandrova cesta 5. 24736-12

Stroj

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več krojaških in

čevljarških strojev poceni prodaja trdnica Ivan Jax in sin, Ljubljana. Gosposvetska cesta 2. 24721-41

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerski salon

dobro vpeljan, na deteli, v prometnem kraju, prodam po ugodni ceni, ker odpotujem v dolgodnem času. Dopise na o. o. odd. Jutra pod šifro »Slovenija«. 24722-10

Lokal

z stranskim prostorom, oddam. A. Kunc, Ljubljana, Gosposvetska ul. 7. 24621-10

V najem

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino ali

gostilno na prometnem kraju, vsa na o. o. odd. Jutra pod »Nizka najemina«. 24697-17

Obrt

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zagrebsko

agenturno podjetje specialne vrste, koncesionarno, dobro ideje, prvo vrstno vpeljavno po vsej Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji, zaradi teške bolezni lastnika naprodaj za Din. 150.000. Letni zajamčeni zaslužek znaša ca. Din 300.000. Celokupno poslovanje obavlja se z dopisovanjem. Sprejem »vsega« no serijoznega Slovenca ali Slovkenca za družabnika. Informacije daje: Poslovna Pavlekovič, Zagreb, Mica 144 pritrile, levo. 24619-30

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zamenjam

knjižice »Mestne hranilnice« Ljubljanske za vlozno knjižice Mestne hranilnice v Kranju. Zamenjam knjižice za masle in večje zneske. Tudi lahko plačam knjižice v gotovini. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Neposredovalce«. 24601-16

Hranilne knjižice

Zadružne gospodarske banke do Din. 50.000. kupimo. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Trgovce-donar«. 24696-16

Družabnika

iščem takoj za trgovino, 30.000 Din. za »ozneži« pri največjem trgovcu. Poslovna na o. o. odd. Jutra pod »Protivrednost 60.000 Din.« 24750-16

Kupim knjižice

Mestne hranilnice v Mariboru ca. Din 25.000 proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe pod »takoj plačilo« na podružnico Jutra, bor. 24763-16

Knjižice

do 300.000 Din Kmetake posojilnice, prodam ali zamenjam za knjižice Mestne hranilnice ali Obrtne banke. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Knjižice«. 24772-16

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ena ali dve parceli

sredi mesta ob prometni cesti, kjer je mogoče postaviti veliko trgovsko hišo ali hišo z velikimi trgovskimi lokali ali stanovanji. Parcela je na precejšnji stroka a tudi tako globoka, da se na njej lahko zgradi velika dvorišna stavba. Kdor bi hotel takoj graditi, lahko renovira, porabi ali daje v najem na parceli obstoječo stavbo. Poizve se na o. o. odd. Jutra pod šifro »Redka prilika sredi Ljubljane«. 24543-20

Gozdne objekte

kupimo. Obširne ponudbe pod »Drvo« na Propaganda d. d. Zagreb. Jelačičev urg 5. 24630-30

Hiša

večnadstropna s stanovanji in lokali, prav dobro zidana in reprezentativna, v centru Ljubljane je na prodaj. Ugodni plačilni pogoji, kar lahko ostane večji znesek že obstoječega doiga se naprej vključen na hišo. Objekti lahko služijo radi svoje stalne vrednosti in lepe donosnosti vsakemu kupcu za absolutno sigurno naložbo premoženja. Podjetni kupec za lahko porabi hišo v vsako trgovsko svrhu. Interesenti naj zahtevajo podrobna pojasnila pod šifro »Dobra stvar« na o. o. odd. »Jutra«. 24342-20

16.582 m² zemljišča

zelo ugodno za parcelacijo, prodam v Sp. Šiški, kv. m Din 38. Pri plačilu pridejo v poštev delne knjižice dobro stoječih ljubljanskih zavodov. Informacije pri Mišec Mirko, brusilnica stekla in ogledal, Medvedova 38, telefon 33-75. 24750-30

Hišo

kupim v Ljubljani za 600 do 700.000 Din proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Ponudbe na o. o. odd. Jutra pod šifro »Dobra naložba«. 24696-30

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z kopalnico in pritlikinami se odda. Pojasnila pri hišniku Dvorakova 3. 24689-31

Lepo stanovanje

oddam takoj mirni stranki. Poizve se v kavarni Prešeren. 24720-31

Dvosob. stanovanje

oddam s 1. decembrom. Beogradska ulica 40, za igriščem »Primorja«. 24694-21

Stanovanja

sobe in kuhinje iščem za 1. decembra. Cenj. ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Naveba cena«. 24768-44

Stanovanje

sobe in kuhinje iščem za 1. decembra. Cenj. ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Naveba cena«. 24768-44

Stanovanja

sobe in kuhinje iščem za 1. decembra. Cenj. ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Naveba cena«. 24768-44

Stanovanja

sobe in kuhinje iščem za 1. decembra. Cenj. ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Naveba cena«. 24768-44

Stanovanja

sobe in kuhinje iščem za 1. decembra. Cenj. ponudbe na o. o. odd. Jutra pod »Naveba cena«. 24768-44

Stanovanja